

ek

beblatt azt hangoztatja, titési terv kétségtelemén ág nem készül kalar- bnyeket épített, hanem ekkel védelmét bizto-

tal szemben a News ddel német flottaépítési é erejével hat. A Daily ést szerezte, hogy

erélyes tiltakozásra szerződés ez újabb esetleg a Népszövet- zli az ügyet.

z hangoztatja, hogy a tések sorozatát tárja a építésekhez az angol- egegyezés nem adhatott

azt az értesülést közli, litas átcsoportosítja az új hajóépítéseket tervez a buvárhajók elleni vé- tit, elsősorban a tenge- Ugyancsak az Echo de ószi, hogy a francia engerészeti szakértőket rgyalások folytatására. zámolni kell azzal, hogy zalom októberre terve- asztják.

z királyi pár Párizsba

esti lapok közlése sze- brökben az olasz királyi nak híret nem erősítet- k meg. Rómában való- r a látogatás valóra vá- köztársasági elnök fog- togatást tenni.

det.

akik alig jutottak el igha árthattak az or- román és hazafi mon- ájus 10-én elvonul Bu- t a szovjetkötvet előtt nak, a CFR vezérigaz- ra kirándulást rendez- zágba, amikor rendez- k van azzal az ország- nak tartom, hogy az ál- vánítsák ezeket a gyer-

után délután fél ötig- mást.

neg ismét a tárgyalást dő kapitány tartja még majd a vád és a vé- óra hosszágú tartó vi- dik az utolsó szó jogát nak. Mindegyik vádolt itja, hogy nem vettek zgalomban és a rend- vallomásukat kikény- Egyeszerre a hallgató- ebb ur csukló zokogás- g vérvörös arccal tö- görődülő könnyeit. Ki- szló vádoltak az édes- visszavonult és egy és ácskozás után, a zsu- áló teremben hirdette ki g.

k közül Csekély Imrét, évi börtönre, 10 ezer lej évi politikai jogvesztés- egyévi börtönre, 10 ezer tízévi politikai jogvesz- egyévi börtönre, ötezer tízévi politikai jogvesz- nyolchavi elzárásra, 10 re és tízévi politikai der Edét hathónapi el- énbüntetésre és 10 évi itették, míg Roth Kata- s Kiss Sándort felmen- ak következményei alói.

amították a hat hónapi elrendelték a bűnfelek

v- és Lapkiadó R. T. ada Baron L. Pop 10. n: 9-77.

ZURAT

Taxa postala plătite in num. No. 224718/928. Szerkesztőség és kiadóhiva- tal.

10. Telefon: 9-77. Havonta 110, neg évre 600, egész év 1800. Havonta 12, egész év detések díjazás KELET az erdély dóság egyetlen po Cikkünk utányom- rás megjelölésével

Dr. Benasetter Robert Budapest Diszkrét 2 I. e

KELET

Rörmentelen leveleket nem fogadunk el. — Kéziratok megőrzését és visszaküldését nem vállaljuk. Főszerkesztő dr. Marton Ernő. Felelős szerkesztő Jánbor Ferenc. Bucuresti szerkesztő Batszegi Erus, Strada Matei Milie 6. Pénsek, 1935. július 12. 5695. EV. XVIII. E. TAMUSZ 11. XVII. E. 152. SZAM.

Laval és a párizsi angol nagykövet tárgyalásai után valószínűleg elkerülhetővé válik a népszövetségi tanács rendkívüli ülészakra történő összehívása

Az angol külügyminisztérium és Grandi olasz nagykövet cáfolják, hogy Olaszország békéltető javaslatot tett volna az abesszin-olasz konfliktus ügyében

Avenol népszövetségi főtitkár óva intette az angol kormányférfiakat minden elhamarkodott lépéstől az olasz-abesszin konfliktus ügyében. Abesszinia hágai döntőbírója viszont a tanács rendkívüli ülészakra történő összehívását kérte Genfben

Eden szerint Olaszország nem fog a háboru eszközeihez nyulni

London, július 11. A világpolitika gócpontjában továbbra is az olasz-abesszin konfliktus, illetőleg a kitéréssel fenyegető háboru lehetőségének problémája áll. Az angol és francia diplomácia lázas tanácskozásokat folytat a menthetetlennek látszó helyzet enyhítésére, amely — a jelek szerint — legalább átmenetileg, engedett feszültségéből.

Az olasz-abesszin konfliktussal kapcsolatban az angol kormány tegnap minisztertanácsot tartott, amely meghallgatta Hoare külügyminiszter beszámolóját a külpolitikai helyzetéről. A beszámoló a miniszter az alsóház elé terjeszti. A kormány reméli, hogy a liberálisok és a munkáspártiak kritikája dacára az alsóház nagy többséggel helyeselni fogja a kormány külpolitikáját.

Az angol alsóház tegnapi ülésén Mander képviselő interpellált az olasz-abesszin konfliktus ügyében. Az interpellációra adott válaszában Eden miniszter kijelentette, reméli, hogy Olaszország nem fog a háboru eszközeihez nyulni s annak szükségességét hangoztatta, hogy békés eszközökkel kell elérni a viszály rendezését.

A Reuter távirati iroda értesülései szerint Avenol népszövetségi főtitkár az angol kormányférfiakkal és a Londonban akkreditált diplomatákkal folytatott megbeszélései során óva intett minden elhamarkodott lépéstől. A főtitkár ma is folytatta tárgyalásait az angol kormány tagjaival. Baldwin és Vansittartal tárgyalta, majd Grandi olasz nagykövete is ebédelt.

Egyidejű genfi jelentés szerint Jeze professor, Abesszinia döntőbírója a hágai nemzetközi bíróságban, Genfben érkezett és magával hozta a scheweningeni félszakadát döntőbírói tárgyalások jegyzőkönyveit, hogy átadja a népszövetségi főtitkárságnak és kéri azok átvizsgálását s ennek megtörténte után a népszövetségi tanács rendkívüli ülészakra történő összehívását.

Laval és a párizsi angol nagykövet tárgyalásai az olasz-abesszin viszály ügyében

Beavatott francia politikai körökből származó közlések szerint Clark párizsi angol nagykövet Sir Samuel Hoare angol külügyminiszternek az olasz-abesszin konfliktus ügyében az alsóházban előterjesztendő külpolitikai exposéja tartalmát a tegnapi nap folyamán közölte Laval francia miniszterelnökkel. Az exposé előterjesztése után Laval beható tanácskozást folytatott a párizsi angol nagykövettel. Több francia lap annak a reményének ad kifejezést, hogy a tárgyalások alapján elkerülhetővé válik a népszövetségi tanácsnak rendkívüli ülészakra történő összehívása. A Temps ama nézetének ad kifejezést, hogy a józan ész és az egészséges logika megköveteli, hogy elébe vágjanak a Népszövetség és Olaszország szakításának.

Az Echo de Paris rámutat arra, hogy Abesszinia tulajdonképpen két területre oszlik: tévedik össze: a keresztény Ethiópiából és abból a muzulmánoklakta területből, amelyet Menelik Negus csatolt Abessziniához. Meg kellene találni a módot arra, hogy az

utóbbi területen az olaszok bizonyos jogokat élvezzenek, amelyeket az angol-iraki szerződéshez hasonlóan olasz-abessziniai szerződésbe foglalnának.

Mialatt Londonban és Párizsban az utolsó erőfeszítéseket teszik a háborus konfliktus elhárítására, Abessziniában nem nagyon bízunk a békés megoldás lehetőségében. Erre vall a genfi lapokhoz érkezett ama jelentés, mely szerint az abessziniai kormány jegyzéket intézett az angol, francia, belga, csehszlovák, dán, svéd kormányokhoz, amelyben a háborus veszélyre való hivatkozással azt igényli, hogy a kormányok nyomban oldják fel az Abessziniába irányuló fegyverkitelti tilalmat.

Washingtoni jelentés szerint az amerikai

szenátus külügyi bizottsága Hull államtitkár jelenlétében megvitatta az Egyesült Államok semlegességének kérdését arra az esetre, ha Olaszország és Abesszinia között fegyveres összetűzésre kerülne sor. Az ülés végeztével Hull kijelentette a sajtó képviselői előtt, hogy Amerika a háboru kitérése esetére három rendszabállyal fogja biztosítani semlegességét. Elsősorban tiltja úgy az Olaszországba, mint Abessziniába irányuló fegyverkitelt, másodsorban betiltja a két háboru viselő ország számára bármilyen kölcsön folyósítását és kereskedelmi tranzakciók perfektuálását, végül pedig háboru esetén amerikai állampolgárnak nem fognak kiadni Abessziniába vagy Olaszországba szóló utleveléket.

Újabb olasz-abesszin incidensek

Római jelentés szerint két újabb olasz-abessziniai incidens történt, amelyek miatt az addisabebai olasz követ éles tiltakozást jelentett be az abessziniai kormánynál. Az egyik incidens Harrar közelében folyt le, ahol a harrari olasz konzult, aki gépkocsin uton volt Iredawa felé, egy abessziniai katonai osztag feltartóztatta és sértő módon szidalmazta. A másik incidens Harrar város területén fordult elő. Az olasz konzulátus egyik katonáját a posta felé vivő utja közben abessziniai katonák ködöbásokkal és botütésekkel megsebesítették.

Egyébként az olaszok fennakadás nélkül folytatják hadikészülődéseiket és katonai szállításaikat. Tegnapi Belvedere nevű olasz gőzösn 1300 feketéinges indult utba Kelet-Afrikába, míg a Colombo gőzös Nápolyból indult utnak 1800 reguláris katonával az eritreai Massaua felé.

Cáfolják Grandi londoni olasz nagykövet békéltető javaslatainak híret

Az Új Kelet tegnapi számában hirt adtunk arról, a Reuter távirati iroda jelentése alapján, hogy Grandi olasz nagykövet, az angol külügyi hivatalban újabb javaslatot nyújtott be az Olaszország és Abesszinia között felmerült ellentétek békés elsimítása érdekében. A javaslat szerint Abesszinia egy területét engedte át Olaszországnak, amely szárazföldi összeköttetést tenne lehetővé Eritrea és az olasz Szomáli-Föld között. Ezenfelül Abessziniának el kellene ismernie egy olasz befolyás-zónát, amelyben Olaszország szabadon ellenőrizhetné az abessziniai rabszolgakereskedelmet.

A fenti javaslattal kapcsolatban úgy Grandi londoni olasz nagykövet, mint az angol külügyminisztérium ma cáfolatot adtak ki, hangoztatva, hogy Grandi nagykövet nem közzölt az angol kormánnyal semmiféle olyan feltételeket, amelyeknek alapján az olasz-abesszin konfliktust békés uton lehetne elintézni.

A cáfolatok sorát a japán kormány legújabb közlése egészíti ki, amely szerint a japán külügyi hivatal szükségesnek látja annak leszögezését, hogy Japán Abessziniában

csak gazdaságilag van érdekelve s politikailag nem, amiből természetesen következik, hogy a japán kormány nem óhajt beavatkozni az olasz-abesszin konfliktusba.

Újabb londoni jelentés szerint az angol hatóságok egyelőre nem adnak ki Abesszinia számára fegyverszállítási engedélyt. A kormány előbb tanulmányozni akarja a fegyverszállítási engedély kiadásának jogi következményeit s míg ebben a tekintetben nem hoznak döntést, felfüggeszti a fegyverszállítási engedélyek kiadását.

A walesi herceg a londoni német nagykövetségen

A walesi herceg német-barát magatartása, amely már az angol frontharcosok kongresszusán elhangzott beszéd kapcsán is nagy feltűnést keltett, tegnap újabb dokumentummal bővült. A londoni német nagykövet tegnap fogadtat rendezett a walesi herceg tiszteletére, amelyen Eden és felesége is résztvettek. Ez volt az első eset, hogy az angol trónörökös a háboru óta megjelent a német követségen.

Bizonyos tekintetben az angol külpolitikai irányzatban beállott változásra vall az a körülmény, hogy a francia közvéleményben nagy nyugtalanságot keltő angol-német légi egyezmény lehetőségével kapcsolatban Eden tegnap nyilatkozatot adott a lapoknak, amelyben azt hangoztatta, hogy a légi Locarno ügyében Németország és Anglia között semmiféle tárgyalások nincsenek folyamatban. Hogy Anglia a közeljövőben nem is gondol egy ilyen egyezmény megkötésére, annak bizonyossága az a legutóbbi jelentés is, mely szerint tegnap este beterjesztették az angol alsóházban a légi haderő növelésére fordítandó rendkívüli hitelkérési javaslatot. Valószínűnek tartják, hogy a megszavazandó összeg ötmillió fontsterlingre fog rugni.

— A Times céséri az új jugoszláv kormányt. Londonból jelentik: A Times cikket az új jugoszláv kormányról, amelyben különösen Korošec és Štupo részvétele nagyfontosságu A Stojadinovic-kabinet fejlődést jelent Jugoszlávia politikai életében a demokrácia és a képviselői rendszer helyreállítása tekintetében, ami csak örvendetes.

VILAG TUKRE

Uj valutafedezet — a gyémánt

Alábbi cikket E. A. Dodd úrnagy, a londoni City legelőkelőbb arany- és drágakőkereskedője írta, aki a nemzetközi gazdasági életben jelentékeny szerepet játszik.

Az arany értéke egyre emelkedik, ami egymagában igazolja azt, hogy ez a nemes fém még sokáig jórésben diktálni fogja a világ pénzpiacát. De vannak jelek arra, hogy létezik az arannyal is értékállóbb kincs, ez pedig a gyémánt. Az utóbbi években az arany minden fölfelé irányuló tendenciája ellenére ingadozásnak volt kitéve és emiatt sokan azon a véleményen voltak, hogy az arany már megszűnt az a standard lenni, amire a valutáknak fedezeti okból szükségük van és hogy nemzetközi csereeszköznek számításnak.

Angliában az aranystandardról való letérés már akkor kezdődött, mielőtt még a Bank of England beszüntette volna az arany-fizetéseket. Jóval előzött, hogy az angol kormány legális intézkedéseket tett ebben a tekintetben, a világ pénzpiacán már gondolkodtak azon, hogyan lehet vagy az arany ingadozását megállítani, vagy pedig letérni az arany alapról egy másikra. A drágakő-piacon volt érezhető leginkább az arany hullámlása. Ezek a börzék voltak valószínűleg haromévtérjei az aranystandardnak. Abban a pillanatban, amikor megkezdődött az arany bizonytalansága, mindenki gyémántot vásárolt. A helyzet még ma is az, hogy szívesebben fektetik az emberek vagyonukat drágakövekbe, mint aranyba. Hozzájárult ehhez az is, hogy a gyémánt árát a gyémánt-szindikátus stabilizálta. Angliának az aranystandardról való letérése időrendben összeesik a gyémánt-szindikátussal való megállapodással és a délfrikai kormánnyal történt szerződésekkel. Ezek azután lehetővé tették, hogy az összes ingadozások a gyémánt-piacon megszűntek és az egész gyémánttermelés aranylag egységes ellenőrzés alá került.

A nemzetközi pénzpiacnak ez a fázisa nagy jelentőségű, minthogy hasonló jelenségek az elmúlt években gyakran ismétlődtek. Valahányszor egy valuta ingadozni kezdett, vagy arra kényszerült, hogy elhagyja az arany standardot, a drágakő-piacon azonnal hausse állott be. Az érdekeltek a deviza-piacon biztosítani akarják magukat a fluktuációk ellen, ezért tehát gyémántot vásárolnak, amely immár nincsen alávétve árhullámlásnak. A tőke szívesen investál gyöngyökbe is, mert ezeknek az ára sem változik lényegesen. Tudjuk, hogy évente hozzávetőleg kétféle font értékű igazgyöngy kerül a piacra. A gyöngy kitermelési költsége olyan magas, hogy az ára alig eshet. A japán gyöngyök és a sokféle imitációk ellenére az igazgyöngyök, amiket a buvárok hoznak felszínre, még mindig a legértékesebbek. Hasonló a helyzet számos más olyan drágakövel, amelynek a produkciója korlátozott. Sok péntember nem azért vásárolja az ékszereket, mert kedve telik bennük, vagy hogy örömet okozzon asszonyának, hanem azért mert tudja, hogy millióit a legstabilabban olyan értékben tudja biztosítani, amely független minden krizistól.

A dollár-krízis idején a Cityben gyémántot vásároltak, annak ellenére, hogy a drágakövek árjegyzéke mindenütt dollárban volt jelezve. Mindenki tudta, hogy az aranyfedezeti dollár nem lesz értékelő, de azt is tudták, hogy a gyémántok a dollár értékcsökkenése ellenére is meg fogják tartani a világpiacra a régi értéket

Magnolia Street

— Louis Golding világhírű zsidó regényének magyarul kiadásához —

képviselő árait. Gyakran elfelejtik, hogy a gyémánt használhatósága nincs ékszerre korlátozva. A gyémánttermelés javarésze ipari célokra szolgál, fúrószerzőmokra használják és egyéb ipari célokra. A gyémánt tehát még inkább, mint az arany, élő és „dolgozó” standard, nem pedig kizárólagos luxus-cikk, mint ahogy azt általában hiszik. Vannak vélemények, amelyek szerint még nincsen elég gyémánt a világon, hogy azt valuták fedezetéül lehetne alkalmazni. Azonban annyi van már, hogy arannyal és ezüsttel együtt lehessen fedezetül használni.

Pillanatnyilag az ezüst ebből a szempontból el van hanyagolva. Mindazonáltal az ezüst ára eléggé szilárd, jóllehet, egyszerűen visszacsúszhat mutatkozik. Egyelőre még hiányzik a gyémánttermelésnek nagyarányú nemzetközi ellenőrzése. Most dolgoznak azon, hogy az ezüst-termelés ellenőrző szerveihez hasonlóan megalkossák a gyémánt világprodukciónak ellenőrzését is. Az utóbbi években számos ezüstbánya beszüntette üzemét. Ez bizonyos tekintetben erősen befolyásolja az ezüst értékét. Indiában és Kinában nagyon sok ezüstöt lehetne valutáris célokból elhelyezni, ha az ezüstárak más nemessémmel együtt, megbízható ellenőrzés alatt állnának. Erre nézve az utóbbi időben erős tendenciák mutatkoznak. A sterling-valutájú országok valutarendezési törekvései között első helyen szerepel az ezüstbázis.

A drágakő-piacon azt tapasztaljuk, hogy az árullamzások mindig felfelé egyenlítődnék ki. Tapasztaljuk továbbá azt is, hogy a kereslet rendszerint olyankor nagy, amikor az aranyvaluta ingadozik. Kétségtelen, hogy a kettőnek és hozzá az ezüstnek „kooperációja” nagyjelentőségű lenne a világ pénzpiacain. Meg kell teremteni egy olyan világkonvenciót, amely ezen az alapon működne és ezzel mindenesetre közelebb juthatnánk akkor a valutáris szilárdsághoz, ami a háború előtti időket jellemezte.

Németországban eltiltották a katolikus ifjúsági szervezeteket az egyenruhaviselésről. Berlinből jelentik: A bérelni hatóságok eltiltották a katolikus ifjúsági szervezetek tagjainak egyenruhát és jelvényt viselését. A rendelet szerint csak a nemzeti szocialistáknak van joguk uniformist viselni.

RÁDIÓ MŰSOR

- Péntek, július 12.
- Bucuresti. 12: Lemezek. 17: Rádiózenekar. 19.20: Hires énekesek lemezei. 20.45: Aurelia Nina Ravel-dalokat ad elő. 21.05: Ravel: Zorgora- és hegedűszonáta.
 - Budapest. 6.45: Torna, utána hanglemezek. 10: Hírek. 12.05: Postászenekar. 12.30: Hírek. 17.30: Zongoraszó. 18.15: Cigányzene. 19.30: Harmonikakettős. 20.30: Az Operaház tagjaiból alakult zenekar hangversenye. — 21.45: Hírek. 22.05: Hanglemezek. 23: Jazz. 0.05: Hírek.
 - Droitwich. 20: Hangjáték.
 - London. 20: Balalajkazenekar, szoprán és tenoradallalok.
 - Scottish. 21.05: Szólisták hangversenye.
 - Bécs. 22.20: Lehár: Indulók.
 - Brüsszel. 21.20: Könnyű zene dalokkal.
 - Prága. 15: Szalonzene.
 - Kopenhága. 20: Rádiózenekar. 21.40: Szaxofonszó. 22.05: Hangverseny Schewenin-gen fűrdőből.
 - Huizen. 20.40: Szoprán- és zongoraszó.
 - Ljubljana. 22: Mandolinhatos lemezek, spanyol zene.
 - Luxembourg. 19.25: Balalajkazenekar.
 - Oslo. 19.45: Schubert dalok.
 - Róma. 20.40: Vegyes hangverseny.
 - Palermó. 20.45: Operarészletek.
 - Stockholm. 22: Szórakoztató zene.

A zsidó gettó, helyesebben a zsidó ucca tipikus alakjai örök vándoruton vannak, különösen vándorutón voltak a világháború előtt és a világháború borzalmas vérzivatarában. Keletről nyugatra üzte, hajszolta őket a cári kancsuka, Petljura „szabad” köztársasága, vagy a kelet-európai antiszemitizmus egyéb „kulturselekedete”.

A legszámosabban közülük Amerikában találak menhelyre, de egy tekintélyes csoportjuk London külvárosában és a népesebb angol kis- és középvárosokban talált új hazát.

Ez a keleti zsidóság magával hozta eredeti környezete minden jellegzetességét: lelki mélységét és visszautasító tulajdonságait, babonáit és eszményeit, keserűs humorát és minden poklokot át megtartott nagy élet-szeretetét.

Am az évek, sőt az évtizedek múlásával — a természeti és társadalmi törvények kényszerének engedve — a keleti környezetből hozott lelki és testi alkatt lassan-lassan hozzáidomult az új környezet szellemi, erkölcsi és társadalmi természetéhez.

Angliában ez a változás, ez a hozzáidomulás sokkal gyorsabb tempóban ment végbe, mint akár Németországban, akár Amerikában. Az angol demokrácia levegőjében, abban a légkörben, melyben a zsidó Disraeli az angol imperializmus megteremtőjévé, a legnagyobb angol államférfiak egyikévé nőhetett ki magát — és hozzá abban az időben, amikor Európa más tájain a zsidó még a városokba sem tehetett be a lábát! — ez a hasonulás természetesen könnyebben mehetett végbe.

Ezért mutat — ha lényegében nem is, de külső megnyilatkozásaiban — egészen más arcúlatot az angliai zsidó-ucca, mint a new-yorki, csikágói, vagy akár az erdélyi városok zsidó-uccája.

A keletről jött angliai zsidóság életének első és világválságon túlani legnagyobbszabású regényét Louis Golding írta meg. Zangwill, a tizenharmadik század-eleji Anglia zsidóságának nagy írója még inkább a lirizmus, a heinei szentimentális romantika vonalán haladt. Louis Golding „Magnolia Street”-je már sokkal mélyebb és messzebbre irányuló perspektívákat mutat: az angliai zsidóság kispolgári és proletárrétegének életrealitását.

Schalom Asch, sőt Michael Gold regényeinek figurái csak egyes, talán nem is döntő jelentőségű pontokon érintkeznek az idegen környezettel: ez teszi regényeiket olyan fojtottá, tragikusnak, humoratlannak. Louis Golding hatalmas zsidó époszában azonban szélesre tárulnak a zsidó-ucca életének kapui s e nyitott kapun át szomjas szemekkel szemlélhetjük az angol kivárosi élet angol alakjainak életét is. A mindennap életét, amely a maga egyformaságában is tele van szenvedélyekkel, színekkel, mosollyal és véres tragikummal.

Louis Golding a zsidó regény Balzacjai, Gorkijai és romantikus képviselői után — a dickens-i melegség és humor megszólaltatja. Szatirája nem ostorozó, hanem megértő — az emberi gyöngeségek iránt éppúgy, mint a kegyetlen tragikumokkal szemben.

Regényében három korszakot fog át egyszerre csodálatraméltó művészettel: a világháború előtti, a világháború alatti és közvetlenül a világháború után következő idők korszakát; korszakokat, melyek szinte észrevétlenül alakítják át a doomingtoni zsidó-ucca arcúlatát és azt bizonyítják egyben, hogy minden külső változás ellenére: a mély-ségben, a lelkek redőiben alig változik valami.

Louis Golding művészetének dickens-i abban az értelemben is, hogy bár igaz tükröt tár az élet elé, tehát sehol sem törekszik szépitni a valóság rovására: mesélő kedve mindvégig kifogyhatatlanul buzog fel mondanivalójának mélyre ásott talajából.

A „Magnolia Street” valamivel több is, mint az angliai zsidó-ucca regénye: egy darab érdekfeszítő, lenyűgöző eréjű történelmi és mai Angliának, melynek megértéséhez és főleg a zsidósággal szembeni álláspontjának

megértéséhez ez a könyv lényegesen segíti hozzá az olvasót.

Louis Golding „Magnolia Street”-je nem hiába aratta az utóbbi évek egyik legnagyobb könyvsikerét. Az angol nyelvterületen millió példányszámokban forog közközezen s nemcsak az angolnyelvű zsidóságnak, hanem a fajtisza angol közönségnek is egyik legkedveltebb olvasmányává lett.

Ennek a sikernek a nyitját a könyv ama varázsában kell keresnünk, mely csak a legszerencésebb művek sajátja, hogy t. i.

írjuk ért a könnyek között való mosolygáshoz, hogy túl az örök zsidó vonatkozásokon, mindig el tud jutni az örök emberhez is. Csura mélység és igazság ez a könyv s mégis üdítő, biztató. Megrázó eseményeiben is az élet örökkévalósága, az emberi alacsonyágok világán túl — a megnyugtató világosság felé mutat.

A könyv magyarul a Pharos zsidó könyvkiadóvállalat kiadásában, Szabó Imre művészi fordításában jelent meg, pompás nyomdai kiállításban. Az első kötet a háború előtti és részben a háború alatti „Magnolia Street” életét mutatja be, míg az augusztusban megjelenő második kötet a világháború utáni angol-zsidó életet rajzolja meg.

A „Magnolia Street” minden tekintetben olyan könyv, mely a legnagyobb sikerre elvárt s reméljük: a siker nem is fog elmaradni. Salamon László

Elfogták a bujdosó szerzetest, aki a régi naptár visszaállítása mellett agitált Beszarábiában

Gyermekek, asszonyok és férfiak őrizték Pietosut, akit csak álruhában tudtak eirabolni a csendőrök

Bucuresti, július 11. Mint ismeretes, a balti ügyészség nemrég körözölevelet adott ki Pietosu Eremia szerzetes ellen, akit kizárták a baiai kolostorból, miután egész Észak-Besarábiában a régi naptár visszaállítása mellett agitált. Valahányszor le akarták tartóztatni, a csendőrség kísérlete mindannyiszor meghiúsult, mivel a szerzetest állandóan gyermekekből, asszonyokból és férfiakból álló őrség vette körül és nem engedték közelébe jutni a karhatalma.

Pietosu eleinte Albinetiben tartózkodott, majd Sangereibe tette át székhelyét. Amikor a csendőrség erről is tudomást szerzett, több csendőr polgári ruhát öltött

magára és így jutottak el abba a házba, amelyben a szerzetes tartózkodott. Pietosut letartóztatták, amikor azonban erőltudomást szereztek az őrtálló asszonyok késekkel, kaszakkal és fejszékkel támadtak rá a csendőrökre, akik csak nagy nehézségek árán tudtak foglyukkal együtt elmenekülni. Több asszony megsebesült. Amikor a mezőn dolgozó parasztek is értesültek a szerzetes elfogatásáról, mintegy ötszázan a községhez elé vonultak és Pietosu szabadlábrahelyezését követelték. A csendőrség értesítette a balti ügyészséget a parasztek magatartásáról és Mihuta ügyész maga érkezett a helyszínre a vizsgálat megejtésére.

ESTE EGY GRAIN DE VALS Meghajt, lefogyasz!

Hírek az épülő országból

A jeruzsálemi héber egyetem hallgatói félnapos sztrájkot proklamáltak, tüntetéseket és népgyűléseket rendeztek, amelyeken egy mezőgazdasági intézet sűrűs felállítását követelték. A tüntetés kísérlet volt arra, hogy ilymódon hívják segítségül a közönséget az egyetem kiépítéséhez. Az egyetem amfiteátrumában tartott népgyűlésen elhatározták, hogy akcióit indítanak egy mezőgazdasági intézet létesítése irányában és ilyen értelmű felhívást bocsátottak ki az ország lakosságához. A félnapos sztrájk után az egyetemen folytatták az előadásokat.

Kétéves tervről van szó, amelyre 350.000 forintot irányoztak elő.

Mint ismeretes, a palesztinai hatóságok megvonták a palesztinai állampolgárságot Achi Méirtól, Yevintől és Dvirritől, akik a Arlosoroff-perben szerepeltek. A kormány felfüggesztette most ezt a rendelkezést az a feltételrel, hogy a szóbanforgó revizionisták nem fognak konfliktusba kerülni a rendőrséggel és az ország hatóságaival.

Tel-Avivban felmentettek tíz gyényt, akiket azért tartóztattak le, mert őrt állítottak azon cipőüzletek előtt, amelyek nem palesztinai gyártmányokat árúsítottak és megkárdályozták a vevők belépését.

Herzliában és környékén a kerületi kormányzó betiltotta azon plakátok kiragasztását, amelyek eladásra ajánlanak megművelten földparcellákat. A rendelet a spekuláció ellen irányul.

A telavivi városi tanács elhatározta, hogy a város legnagyobb középiskoláját Bialik-nevezi el.

Augusztus havában befejezést nyer a hafai kábelgyár építése, amelyet 25.000 forint alaptőkével németországi zsidó bevándorlók alapítottak.

Kétszáz ezer font alaptőkével részvénytelenség alakult a palesztinai olajtermékek felvásárlására és kereskedelmi fellendítésére.

Abraham Katznelson, a Vaad Leumi társulatjának elnöke, a Vaad Leumi társulatát az új rádióállomás mellett működő közéleti bizottság tagjává nevezték ki.

Büffé,
zene és
tánc!

Holnap, szombaton este 9 órai kezdettel a
HAGGIBOR GARDENPARTY-ja
a Calea Marechal Foch 113 szám alatti lampionokkal kivilágított teniszpályákon

Kitűnő
szórakozási
alkalom!

Oravița a „gazdag-szegény“ hegyváros

Ahol a föld gyomrában arany és érc van, de nem érdemes kibányászni és ahol évszázados őserdők vannak, de alig termelnek fát

Találkozás az első filozofia „hitleristával“

Oravița, július 11. (Az Uj Kelet tud.) A Bánság metropolisából, Timisoaráról naponta három hosszú vasúti szerelvény indul az Al-Duna ismert regényes vidéke felé. A szerelvény első része Voitec-en lekapszolódik és Deta érintésével jugszláv területen át a Duna balpartján épült első nyugati román hajóállomásig, Báziasig halad. Egy órával később Berzovián a szóbanforgó hosszú vasúti szerelvény végleg kettéválik és az egyik — a nagyobbik rész — Resița, a legnagyobb romániai ércváros és a másik — a kisebbik rész — Oravița, az Al-Duna vidéke, helyesebben: az új Caras megye közel 10 ezer lakosú „metropolisa“ felé „röpteti“ az utast. Innen, az említett három vasúti végállomástól: Báziasztól, Resitától és Oravitától kezdve, a szó szoros értelmében: **befellegzett a vasúti közlekedésnek**, mert egyrészt az égbenyuló hegyek, a pazar szépségű Déli-Kárpátok és másrészt a középeurópai folyam- király, a Duna vet akadályt a gőzparipa elé.

Utban a megye székhelye felé

Ha az idegen felfedező útja során először Resițára vetődik el és innen akarja megközelíteni a megye székhelyét, Oravitát — két lehetőség között is választhat. Hajnali félháromkor felülhet a vonatra és ha semmi sem jön közbe, reggel félkilencor — ha virradt, ha nem virradt — hatórai tempós poroszalkálás után szerencsésen befuthat a közel 65-70 kilométernyi távolságra fekvő Oravitára. A másik lehetőség: pontban reggel 5 órakor autóbusszal száll és rövidebb, de mindenesetre veszélyesebb uton — 50 kilométeren keresztül állandóan élet-halál között lebeg az „edzett-idegű“ utas — három és fél óras kitartó teljes gázkapcsolás után, szerencsésen megközelíti kedélyes utazásának végcélját.

Oravița — a 8 kilométeres „kolbász“

Caecoa határán tűnnek fel először Oravița konturjai. A városnak ugyan még hírehamva sincs, de látjuk a hegyeket: a Simeont egyrészt, valamint a Kis- és Nagy-külfát másrészt. A város, a csavaros „hosszú-kolbász“ — így mondják az autóbusszban — e három, illetőleg e két hegy között fekszik. Valóban beérünk Oravitára. Az autóbussz állandóan hosszú, vékony, végnélküli kolbászszertű uton halad felfelé. Ez a város. Szerencsés város, ahol a szomszédoknak közel 8 kilométeren keresztül — ez a város hossza — megadottak, hogy egymásnak gyomrába beletekintsenek és egymásnak apró-cseprő ügyeit állandóan szemmel tarthassák. Ez természetesen a hallatlanul szűk ut előnye és átka.

Amit Oravitán megspórolnak

A városon végig az egyetlen ut két peremén két különös tisztavízű patak kíséri az idegent. Ez is unikum s az első pillanatban nem is tudjuk, tényleg a városok közé soroztuk Oravitát ezzel a két csobogó patakka, avagy engedjük fantáziánkat szabadon szárnyalni az erdélyi hegyvidéki idillek felé és akceptáljuk kételyeink eloszlátására, hogy csak faluban kószálunk. Az első két óra után azonban alaposan szertefoszlottak illuzióink, amikor majdnem parancsszóra az ut két oldalára kiállottak a tisztas polgárok és a két patakból szinte tépőszálként öntöztek az utat. Ehhez az eljárásához később magyarázatként hozzáfűzték a benszülöttek, hogy éveket elzött, amikor Oravița még nem volt Caras megye székhelye és város sem volt még, itt, ahol most jó kemény kikövezett uton lépünk, nyakigérő pocsolya volt. A városiasítás sokmindent változtatott aztán meg. Amikor pedig Oravitát város lett és a falusi bíró helyett polgármestert kapott, az új kiadásokkal felduzzadt új városi büdzsét is össze kellett állítani. A sok új teherből csak egy tételt: a városöntözést tudták kiszakítani. Ötletesen a város felett 200 méterrel elterülő két tó vízéhez gátat építettek és csatornákon keresztül a városba eresztették az öntözéshez szükséges vizet.

A nagy csönd...

Oravitát egyébként szép, díszes prefekturájáért, törvényszéki és pénzügyigazgatóság-épületéért, továbbá a sok elegáns, duna-választéku üzletéért, valamint feltűnő eleganciájáért és valóban szép hölgyeiért is a városok sorába kell iktatnunk. Ennek a városnak tehát kétségtelenül megvannak a maga cecódnivaló látványosságai, csak éppen a város forgalmával, élénkségével van egy kis baj. Szinte kínos a nagy csönd, ami itt bükköbe ejti az idegent és aminek természetes sajnálatos velejárója, hogy alig lát embert az utcákon, helyesebben: az egyetlen uton.

Pedig egy-két évtizeddel ezelőtt — még a háború után is egy-két évig — Oravița való-

sággal visszhangzott a nagy forgalomtól. A sok, most már leállított arany- és ércbánya, valamint a sok fakitermelő cég — ezek közül első helyen már akkor is az UDR állott — közel 10 ezer munkást és többszáz adminisztratív embert foglalkoztatott ezen a környéken és Oravița élte a maga nehéz, de mindenesetre kiegyensúlyozott életét. Amikor azonban ez a város is közelebbi vonatkozásba jutott a hírhedt új terminus technikkussal: a gazdasági válsággal, sorra leálltak az arany- és ércbányák és nagyjából megszűntek az évszázados fák ledöntését is. A sokezer munkás viszont elszedte a szőlő-rözsza minden irányába. Így tehát a régi fényből vajmi kevés maradt, hacsak kárpolításul nem szolgálhat, hogy Falu-Oravitából megyeszékhely jelleggel, Város-Oravița lett.

A filozofia hitlerista?...

Még egy külön specialitással találkozunk Oravitán. Egyik este ott ültünk nagyobb társasággal a város feletti hegyen épült „Lövészertben“, — az oraviťaiak valóban csodás nyári kerti helyiségekben. A társaságban vegyesen voltak zsidók, románok, magyarok, németek és szerbek. A diskurzust állandóan a társaság egyik német tagja vitte — akitnek nevét éppen az alábbi különös epizódért nem szerkesztjük ki — és súlyos gazdasági tételeken keresztül állandóan azon elmélkedett: — milyen furcsa is, hogy az egész világ megszokta nélkül az aranyat hajszol-

ja és ime, itt Oravitán rengeteg arany hever a föld gyomrában kiaknázatlanul és mégsem fizetődik ki az itteni aranybányákat üzemből tartani. Majd egy váratlan fordulattal a gazdasági kérdésekről politikára siklott át. — Szimpatizál-e ön a hitlerizmussal? — fordult felénk.

— Ne csodálkozzanak, de én éppen azért, mert baráti köröm főleg zsidókból tevődik össze, lettem hitlerista.

— Pedig a magyarázata igen kézzelfogható. A hitlerizmus végeredményben a német-ség egységét és felszabadulását akarja (?) A baj ott van, hogy a mozgalom elindulási pontjától a cél eléréséig nagy távontó úr van és ezt az úrt többek között a progresszív kultúra elleni harccal és faji problémákkal töltötték ki. A helyzet mai állása szerint nem igen remélhetjük, hogy a hitlerista rezsim márol-holnapra megszűnik. Mi, akik eddig elengettük a hitlerizmust — és biztosíthatom, többmillió ilyen német is van — nem maradhatunk többé tétlenül. Ugy érezzük, bele kell kapcsolódnunk a mozgalomba és az úrt, a mi szűgyenünket ki kell értelemmel, emberi értelemmel töltenünk.

Az oraviťai hársfaillatu esték tulszépek ahhoz, hogy egy ilyen furcsa, de mindenesetre ujszerű elmélet összetevődésének kulissza mögötti okait keressük. Mindenesetre regisztráljuk, hogy már „filozofia hitleristák“ is vannak, akik azt a bizonyos úrt európai ér-

telemben vett emberséggel szeretnének „kitölteni“.

Zsidó közélet

Az összes 43 családból álló, tehát maroknyi oraviťai zsidóság intenzív szerepét tölti be a város és a környék kereskedelmi, ipari és kulturális életében. Sajnos, azonban számuk évről-évre csökken, a fiatalság új megélehetési bázisokat keres magának másutt és újak nem igen gravitálnak ide. A hitközség élén elnöki minőségben ott találjuk a kitűnő Nugel Edét, a Temesvári Bank itteni fiókjának igazgatóját. A Wizo elnöki tisztét pedig a lelkes, ügybuzgó Belgráder Alfrédné tölti be a nála már megszokott agilitással. A kis hitközség rabbi funkcióját Weinberger József, az Erdélyből iedszármazott ismert tal-mudtudós látja el.

A kereskedelmi életben évek hosszú sora óta eminens szerepet játszik: Belgráder Alfréd, Hamburger Jenő, Feldmann Ignác, Felter Joan, Weisz Félix, Mangelus Vilmos és mások. Az újabb produktív nemzedékhez tartoznak: a két kitűnő Belgráder fivér, Dembitz Ármin, Spieler Ernő, Ritter Ernő és Gruber Vilmos. A kevésszámú intellektuelek sorát a többszörösen volt hitközségi elnök, dr. Spärger Henrik, dr. Baumann Izso és Grosz Adolf gyógyszerész egészíti ki. Itt kell még megemlékeznünk a fiatal kitűnő gyáriparosról, Lángner Sándorról is, aki egy mintaszertien vezett kesztyű-, valamint több bogyár élen is áll.

A tényleg tevékeny fiatalság sorába kell iktatnunk Belgráder Istvánt, az új generáció látható vezetőjét, továbbá munkatársait: Lebovits Árpád és a Wizoban igen agilis neje; Löwenfeld Deszö, Spitzer Tibor, Hamburger Endre, Fleischer József, Weinberger Miklós és az egészen fiatal Belgráder.

Beszámolóink nem volna teljes, ha külön nem emlékeznénk még meg az oraviťaiak nagy héber tudósáról, Krems Mózesről, aki egyik éltető ereje az itteni s általánosan az Al-Duna környéki zsidóságnak. Fried Miksa

Negyven sibiui papnövendék antiszemita tüntetést rendezett Petroseniben

A koncertre érkezett papnövendékek rögtönzött hangversenye az uccákon

Petroseni, július 11. Kedd este 8 órakor megbotránkozott antiszemita tüntetés zajlott le Petroseni főútcáján, mely eddig mentes volt az ilyenről eseményektől. Szombaton ideérkezett a sibiui teológia mintegy negyven tagú kórusa, hogy koncertet rendezzen. Az Astra védnökségével és intervenciójára a munkaügyi minisztérium tulajdonát képező, de még hivatalosan át nem adott agok menházában kaptak szállást s díjtalanul kapták meg hangversenyük részére a Munkás kaszinóba a bánya igazgatóságától. Hétfőn a Traian, kedden a szurdoki szorosban voltak kiránduláson, majd meglátogatták a laicai kolostort. Kedd este 7 óra után érkeztek haza, a Román Kaszinónál leszálltak a gépkocsikról és Duma Ioan gör. kel. esperes vezetésével menetbe tömörülve felvonultak a főútcán, melynek forgalmasabb pontjain megállították s ökleiket emelve és fenyegetőleg rázza a járókelők felé, hangos „jos cu jidani“ kiáltásokkal antiszemita dalokat és a diákhimnuszt énekeltek. Utjokban megállapították a várososháza, illetve rendőrség előtt is, hol ugyancsak énekeltek. Amikor a hatóságok személyek közbe akar-

tak lépni, a megszokott módszer szerint a királyhimnuszt kezdték énekelni, mire a kivonult rendőrök vigyázzállásba helyezkedtek és a sapkát levéve hallgatták végig a „rögtönzött műsor“-t. A kivonult rendőrség és egy kis csendőrküldönymény lakásukra terelte a szeretettel hirdető papjelölteket, akik Petroseninek igen furcsán mutatkoztak be leendő „lelképásztori“ minőségükben. Szerda reggel elutaztak s a város közönsége megkönnyebbülten lélekezett fel a vendégek eltávoztá után.

A zsidó intézmények — mint értesülünk — erőlyes tiltakozást jelentettek be a megyefőnöknél, aki megígérte a legerélyesebb vizsgálót és a város nyugalmának megzavarásában bínsők szigorú megbüntetését.

A város nyugalmát érthetően felzakdatta a tüntetés, mert a bányavidék nyugalmára különös súlyt helyeztek mindíg és a komoly román elemek is megbotránkoztak azon, hogy teológiai növendékek ilyen szűgyenteljes viselkedést tanusítsanak és pedig egy helybeli gör. kel. esperes asszisztálásával, ami egyet jelent azzal, hogy a tüntetéseknek is értelmi szerzője volt.

Hogyan lett Mirtoból bíró, ügyvéd, képviselő és miniszter?

Hétfőn hirdet ítéletet a fegyelmi bizottság a volt miniszter állampolgársági ügyében

Bucuresti, július 11. Az ilfovi kamara fegyelmi bizottsága tegnap folytatta és fejezte be a vizsgálatot Eduard Mirto volt miniszter állampolgársági ügyében. A bizottság előtt, amelynek tagjai Dim. Grozdea, C. Renco és Vasilescu Duca voltak, Pascu előadó ismertette a kérdést. Rámutatott arra, hogy az 1907-es ügyvédtörvény szerint az ügyvédi kamarába csak állampolgár vehető fel. Mirto felvétele az igazságügyminisztérium levele alapján történt, amelyben igazolják, hogy tagja volt a bírói karnak, tehát feltételezhető, hogy állampolgár. Mirto születési bizonyítvá-

nyából kitűnik viszont, hogy apja katolikus volt és román alattvaló. A román állampolgárság sehonnán sem világlik ki, még a volt miniszter érettségi bizonyítványából sem. Viszont az ilfovi törvényszék III. szekciójánál található Mirtonak egy nyilatkozata, amelyből kiderül, hogy a volt miniszter olasznak vallotta magát.

Mirto testvére kérte honosítását, amit a minisztérium teljesített. Mirto nem kérte, tehát ugyanolyan jogi helyzetben van, mint testvére, a honosítás előtt: vagyis olasz állampolgár. A volt miniszter az 1858 évi párizsi egyezmény bizonyos, Ro-

mániában élő külföldiekkel kapcsolatos rendelkezéseire hivatkozik. Ezzel szemben a dossziében csak egy, Nazareno Mirto, a volt miniszter apja által 1866-ban aláírt prokura van, amiből nem derül ki, hogy Nazareno Mirto 1858-ban Romániában lakott. A törvény értelmében idegen alattvaló román állampolgárságát csak a naturalizációs dekrétummal igazolhatja. Konk-luzióképpen kéri az ügyvédtörvény 22. és 23-ik paragrafusának alkalmazásával Mirtonak a kamarából való kizárását.

Ezután Florian többségi képviselő, valamint Capeteanu és Jucub ügyvédek szólaltak fel, mint akik kérték Mirto ellen az eljárás megindítását. Nevezettek rámutattak arra, hogy Mirto születési bizonyítványából csak az derül ki, hogy román alattvaló, ami nem egyértelmű a román állampolgársággal. Mirto a román hadseregben katonáskodott és mint önkéntes, jogot formálhatott volna a tartalékos hadnagy címe. Ezzel szemben örmesterként szerelt le, mert a tartalékos tisztokról szóló törvény rendelkezéseivel ellentétbe került volna, ha nem állampolgárt léptetnek elő hadnaggyá. A választók névjegyzékébe azért juthatott, mert járásbíró volt Teleorman megyében. Saját magát vette fel a választói névjegyzékbe s nem volt, aki ezt megkontestálja. A bírói karba való felvétele alkalmával és azután is számtalanszor kérték tőle állampolgársági bizonyítványát, amelyet Mirto következetesen adós maradt. Az ügyvédi kamarába viszont azon a címen vették fel, hogy bíró volt. Testvére, Petre Mirto kérte honosítását, vagyis a Mirto fiuk tudták, hogy apjuk nem állampolgár. A volt miniszter végül hivatkozik arra, hogy 1913-ban mozgósították. Ezzel szemben törzslapjáról kiderül, hogy június 23-án behívták, másnap kórházba került és július 9-én kiszuperálták.

Ezután Mirto védelmében Iunian és Istrate Micescu szólaltak fel. Utóbbi különösképpen arra hivatkozott, hogy Mirto vezető szerepet játszott az ország ügyeiben, tehát már az ovo nincs helye annak, hogy vele szemben állampolgársági ügyét felvessék. Végül Mirto igyekezett ellenfeleinek állításait megdönteni. Testvére — mondotta Mirto — felesleges dolgot csinált. midőn honosításra kérte, mert születési bizonyítványaira rávezették annak idején, hogy román alattvalók, ami egyéremű azzal, hogy román állampolgárok. A fegyelimbizottság ezután befejezettnek nyilvánította a tárgyalást és az ítélet kihirdetését, amelyet jogászörökben nagy érdeklődéssel várnak, hétfőre halasztotta.

a régi naptár szarabiában

csak áruhában tudtak

otttak el abba a házba, zetes tartózkodott. Pletok, amikor azonban erről k az őrtálló asszonyok kal és fejszékkel támadókra, akik csak nagy ne- lttak foglyukkal együtt el asszony megbeszélit, dolgozó parasztok is érte- es elfogatásáról, mintegy gháza elé vonultak és brahelyezését követelték. esítette a balti ügyész- agatartásáról és Mihaut- zett a helyszínre a viza-

Meghajt lefogaszt

szágból

van szó, amelyre 350.000 elő.

es, a palesztinai hatóságok szeszitnai állampolgárságv evintől és Dvirittől, akik a szerepeltek. A kormány most ezt a rendelkezést azz a szóbanforgó revizionistá nfliktusba kerülini a rend- szág hatóságaival.

mentettek tíz egyént, ak- lttak le, mert őrt állotta- előtt, amelyek nem palesz- lkat árusítottak és megaka- k belépését.

környékén a kerületi ko- a azon plakátok kiragasztá- adásra ajánlanak megműve- lkatat. A rendelet a spekulá-

si tanács elhatározta, hog- obb középiskoláját Bialik-

ában befejezést nyer a ha- pitése, amelyet 25.000 for- etországi zsidó bevándorló-

nt alaptökével részvénytel- palesztinai olajtermékek fe- eskedelmi fellendítésére.

nelson, a Vaad Leumi ta- lomás mellett működő ko- agjává nevezték ki.

Kitűnő szórakozási alkalom!

Lezajlott az Erdélyi Zsidó Tanítók és Tanárok Egyesületének közgyűlése

Arad, július 11. Julius 1-én tartotta meg Aradon az Erdélyi Zsidó Tanítók és Tanárok (E. Zs. T. E.) első közgyűlését. A közgyűlésen az Országos Izraelita Iroda képviselőjében dr. Vágvölgyi Lajos főrabbi és dr. Schütz Henrik aradi hitk. elnök jelentek meg. Bornstein Sándor iskolaszéki elnök és Engel Dezső pedig az aradi occidental és Ritter Armin az aradi ort. hitközséget képviselték.

Az E. Zs. T. E. elnöke Groszmann Dezső aradi iskolaigazgató, aki már eddig is hatalmas munkát végzett az egyesület jogi szemléiségének elnyerése körül, megnyitotta a közgyűlést, majd elmondta a zsidó tanítók feladatait a zsidó iskola korszerű kiépítésében, majd abban a reményben üdvözölte a megjelent vendégeket, hogy a zsidóság vezetői kellőképpen fogják értékelni a zsidó iskola fontos szerepét és megfelelő anyagi és teljes erkölcsi támogatásban fogják részesíteni annak ügyét.

Ezután Leichtmann Salamon (Oradea) tartott nagyszabású előadást Maimonidesről, majd Márton Izidor (Timisoara) előadását olvasták fel a héber nyelv oktatásáról az elemi iskolákban.

A tárgyalások során behatóan megvitaták a zsidó iskolák elnéptelenedésének kérdését. Rámutattak arra, hogy számos zsidó szülő, a zsidó ügy iránti indolenciával, horribilis tandíjat fizet gyermekéért más kisebbégi iskolában, a zsidó iskolából pedig kivesszi gyermekét. A magas tandíjra való hivatkozást vagy pedig azt a hamis okot hozza fel, hogy a zsidó elemiben a tanulók nem sajátítják el az államnyelvet, holott ennek ellenkezője hivatalosan és praktikusán is bizonyított nyert.

A zsidó tanítói utánpótlás tárgyában a közgyűlés praktikus megoldási módozatokat terjesztett az Országos Izr. Iroda elé.

A felszólalók kiemelték annak fontosságát, hogy a zsidó tanító állandóan hivatása magasatán álljon és ennek elérésére tanítói továbbképzési alapra van szükség, amelyből megteremtődhet volna a tanítói továbbképzés eszközei, pedagógia, pszichológia, héber nyelv, modern nyelvek, stb. terén.

Fontos határozatokat hozott a közgyűlés az egységes hittanoktatási tanterv tárgyában. Leszövegezte a héber nyelv elemi iskolákba való bevezetésének és középiskolákban való intenzív tanításának fontosságát, az öntudatos zsidó nevelés szempontjából. Foglalkoztak a zsidó ifjúság ipari és mezőgazdasági átrétegződésének lehetőségeivel, a zsidó elemi iskolák felső tagozatának (5-6-7 osztály) kellő módon való kiépítése útján.

Hangsúlyozták, hogy a zsidó iskolák színvonalának emelésére jól fizetett tanítóokra és tanárookra van szükség és ennek megfelelő lépések megtételét határozták el. Megvitaták a zsidó tanszemélyzet nyugdíjügyét is. Elhatározták a szükséges lépések megtételét és állami nyugdíjintézetbe való felvitelre vagy pedig önálló nyugdíjpénztár megteremtésére.

A napirend letárgyalása után a közgyűlés a régi vezetőséget választotta meg újra 1935-36 évre és ennek tagjai: Elnök Groszmann Dezső, társelnökök Biró Márk (Oradea), dr. Márkus Josef (Timisoara), Salamon Ernő (Oradea), titkárok Schapira Gyula (Oradea), Schreiber Ionka (Arad), vezetőségi és választmányi tagok: Fischerné Kaufmann Margit Arad, Taub Ábrahám Timisoara, Weisz Jakab Oradea, Bihari Árpád Cluj, Brief Dávid Cluj, Fleischer Lipót Timisoara, Herz Sidonia Timisoara, Kelemen Izsó Oradea, Márton Izor Timisoara, Margitai Adolf Crisul Alb, Moskovits Jenő Targu-Mures, Sebestény Dezső Oradea, Székely Zoltán Timisoara, Sugár B. Satumare.

— A bécsi rendőrség feloszlattott egy diáksegélyező egyesületet, amely nemzeti szocialista propagandát üzött. Bécsből jelentik: A rendőrség elrendelte a Német Diáksegélyező Egyesület feloszlását és javainak elkobzását, mert bizonyított, hogy ez az egyesület nem más, mint a nemzeti szocialista ügynek központja, amely őket pénzzel és nyomtatványokkal látta el.

KÖZGAZDASÁG

Az Ugir erdélyi vezetőinek megállapításai a kormány import- és devizapolitikájáról

Éles tiltakozás a pénzügyminiszter illegális adórendeletei ellen. Adalékok a gyáripár arkaikulációhoz

Cluj, július 11. (Az Új Kelet tud.) Az Ugir erdélyi vezetősége f. hó 10-én tartotta meg a havi ülését. A gyáripárosok ezen ülésükön Diamant Izsó, a Sodronyipar R. T. vezérigazgatójának elnöki megnyitóját és dr. Böszörményi Sándor, az Ugir kerületi igazgatójának ügyvezetői jelentése alapján, élesen elítélték a kormánynak mindazon intézkedéseit, amelyek egyrészt megnehezítik és megdrágítják az ipari termelést, másrészt úgy állítják be a belföldi ipari termelőket a közvélemény előtt, mintha az ő spekulatív törekvései volnának okai a napról-napra jobban érezhető drágulásnak.

A legsúlyosabb kifakadások a gyáripárosok ezen ülésén is a kormány koncepcionálküllü importszabályozási politikája és a jegybank elhibázott devizapolitikája ellen hangzóttak el. Valóságilag megdöbbentette az erdélyi gyáripárosok ezen ülésén megjelent vezetőit az Ugir irodájának két, laikusok előtt is beszélt megállapítása. Az egyik, mely szerint az ipar nyers és segédanyagszükségletének kifizetésére az utolsó 6 hónapban a BNR által kiutalt összes devizának mindent öszszeszeve is csak 23 százalékát kapta meg. A másik, mely szerint a restriktív idő alatt engedélyezett importárúk értéke és az árúk kifizetésére felhasznált devizák végösszege között tátongó 16 milliárdos eladósodási öszszegből 80%-kal, éppen a jegybank mostoha bánásmódja folytán, az ipar tartozik külföldi nyersanyagszállítónak.

Mélyreható vita keretében szögezték le álláspontjukat gyáripári vezetőink a kormány újból elfajulni látszó közteheremelési politikája ellen.

A közmórá szemponyjából is tiltakozást kívánnak bejelenteni a pénzügyminisztérium azon rendelkezéseivel szemben, amelyek a törvény 4-ik szakaszában foglalt világos intézkedés dacára — tisztán az adóbevételek felfokozásának érdekében — forgalmi adó alá akarja vonni a törvény szerint az adóalaptól levonható fuvardíjakat, árrabátokat, sőt magát a fakturázott forgalmi adót is. A gyáripárosok szerint az a rendszer, hogy a törvény világos rendelkezéseim, melyeket végrehajtási utasítások s maga a gyakorlat is megerősített, a pénzügyminisztérium vezetői újból és újból tulcszik magukat, — nemcsak nem fog többletinkasszós lehetőségekhez vezetni, hanem épp ellenkezőleg, az eddigi adóbevételek csökkenését fogja maga után vonni. Egyrészt, mert az ezzel járó rítkító tulkapások a legtürelmesebb adóalanyt is fokozottabb jogvédelem igénybevételére kényszerítik. Másrészt, mert az ilyen törvénytelenségek még jobban lerontják az arra

GAZDASÁGI TANÁCSADÓ

S. S. jelégének. Ön a következőket kérdi tőlünk: Szíveskedjenek értesíteni engem arról, hogy a bizományi számlákra, illetve jegyzékekre kell-e bélyeg? A bizományi számlát én úgy értem, hogy az árut én tetszésem szerint visszaveszem és újra visszazámlázom. Esetleg a számla helyett lehet-e csak jegyzék? Kérem a bélyegtörvény eme részéről engem precízen értesíteni. Válaszunk: Mindenekelőtt tisztában kell lennie azzal, hogy bizományi számlát a fiscalis román törvények nem ismernek, tehát a számla, akár bizományi árua vonatkozik, akár nem, a bélyegtörvény 14 szakaszának 13 §-a szerint 2 ezreléssel felbélyegzendő. Természetesen, ezáltal a bizományi jelleg nem adta meg, hanem ennek érdekében Ön ügyfelével bizományi szerződést kell kössön. Itt azonban megkülönböztetést kell tennünk a „contract de comision” és a „contract de consignatie” között. Ha a szerződés, mint „contract de comision” jön létre, akkor a szerződésben feltüntetett bizományi árúérték 2 százaléka ro-vandó le illeték címén a bélyegtörvény 15 szakaszának 4 pontja értelmében. Ha a bizományi megállapodás mint „Contract de consignatie” köttetett meg, akkor az új bizományi jogviszonyról szóló törvény értelmében különbséget kell tennünk aszerint, hogy a bizományi szerződés maximálisan egy évre, vagy egy évnél hosszabb, esetleg bizonytalan időre köttetett-e? Az ezen szerződések bélyegkötelezettségét a 377617—1935 számú pénzügyminiszteri rendelet szabályozza. Esze-

amagy is hajlamos adóalanyok törvényiszteletét és azon alapuló adómóráját s az ilyen adóalanyok ismét visszatérnie a Slávescu miniszter civilizált adórezsimje alatt már-már megszűnt adóeltitkálási módochoz.

Fenti okokból az Ugir erdélyi vezetői a pénzügyminisztérium idevonatkozó rendeleteinek s kiváltképpen 1935 június 25-iki 89796 sz. körrendeletének visszavonatása érdekében a legenergikusabb intervenciók beindítását határozták el. Egyben részletes utasításokat adtak tagjaiknak arra nézve, hogy a fenti rendeleteket köteleesszzerűen teljesítő adóközegek erőszakos intézkedéseivel szemben milyen törvényes eszközökkel védekezzenek.

Végül — Diamant elnök mélyreható ex-ponéja alapján — behatóan letárgyalták az Ugir erdélyi vezetői azokat a módokat és eszközöket, amelyekkel az Ugir-ügyvezetők a kormánnyal és közvéleménnyel szemben beigazolhatnák, hogy az összes belföldi és külföldi, illetve az összes ipari és mezőgazdasági termékek vissza nem szorítható drágulásának egyedüli kizárólagos oka a kormány maga.

Míg más szomszédországokban — ugyan-ezen külkereskedelmi elzárkózottság dacára — a mindenkor kormányoknak sikerült a ma egyedül helyes ártabilizációs és ezzel valutastabilizációs pénzügyi politikának megfelelő és tartós érvényt szerezni, nálunk ez szinte mindig a restriktív rezsim életbe-leptetésekor lehetlenné vált. Lehetlenné vált azért, mert a mi mindenkor kormányaink csak programmba vették s ígérték, de soha nem valósították meg a gazdasági demokráciát.

Az árkerédek szabályozásánál soha nem hallgattak meg komolyan a fogyasztók, soha a termelők szervezeteit. Az exportpolitika irányításába soha nem vonták be megfelelő sulyal és felelősséggel az importöröket. Ami pedig a közteher politikát illeti, a tekintetben az adóterheket viselő rétegek beadványaira még választ sem igen adnak a minisztériumi osztályvezetők.

Ily körülmények közt a közterheket irracionális emelkedése, az exportunk fokozatos visszaesése, a külföldi nyersanyagok 44 %-os drágulása s az egész gazdasági életünk fokozatos leromlása — elkerülhetetlen volt. Viz-szont ezek a körülmények — minden ér-szakos ellenbeavatkozásokkal szemben — el-kerülhetlenné tették előbb a külföldi készárúk s végül a belföldi termelvények áremelkedését, mely ténynek további következményei egyelőre be sem láthatók.

rint, ha a „Contract de consignatie” maxi-mum egy évre szól, akkor a szerződésben fel-tüntetett bizományi árúérték 0,5 százaléka fizetendő le bélyegilletékként, ha pedig a szerződés egy évnél hosszabb, vagy meghatá-rozatlan időre szól, akkor 1 százaléka a bé-lyegilleték. Ez alkalommal még arra is figyel-meztetjük, hogy a román törvények értelmé-ben egy bélyegkötelezettség alá eső megá-lapodás akkor is bélyegköteles marad, ha a megállapodást nem foglalták írásba. Tehát, ha Ön ügyfelével a bizományi megállapodást szóbelleg köti csak meg, egy esetleges bi-zonyítási eljárás esetén könnyen megbírsá-golásnak teszi ki magát amiatt, hogy a bé-lyegilleték kirovásának elmulasztása miatt kihágást követett el.

A belföldi zárolt lejtételek felhasználása. A Banca Naționala körrendeletben értesít-te fiókjait, hogy a zárolt inter-lejtételek a jogos igénylők részéről akkor is felhasználhatók, ha ahhoz a jegybank nem adta meg előzetes hozzájárulását. A kifizetéseket ezen zárolt lejtételekre azok a bankok eszköz-lik, ahol az inter-lejtételek fekszenek, azon-ban utólagosan be kell terjesznie az előirt ok-mányokat a Banca Naționala aprobálásának elnyerése érdekében. A bankok ilyképpen he-tenkint és személyenkint 7000 lejt fizethet-nek ki.

— Elsőrendű Cukrászud házakhoz ajánlko-zik esküvőkre, eljegyzésekre és más ünnepi alkalmakra. Ugyanott rendeléseket is föl-veznek. Str. Dubalarilor 8. Aderné.

SPORT

Cluj és Bucuresti harca a Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulóján

Cluj, július 11. (Az Új Kelet tud.) A Nemzeti Bajnokság vasárnapi fordulóján mindkét cluj csapat pályára lép: a Romania csapata Clujon az Unirea Tricolorral mér össze erejét, az Universitatea pedig Bucures-tiben a Venus-szal játszik. A két találkozó tehát mintegy erőpróbája a két város futball-sportjának. A jelek szerint azonban ebben a versenyben Bucuressti több eséllyel startol.

A cluj mérkőzést illetőleg az Unirea Tri-color igen magas formára futott fel, aminek legjobb bizonyítéka az, hogy a múlt héten az együttes legyőzte a Venus-t. Ha azonban a Romania meg tudja ismételni múlt vasárnapi bravuros játékát, győzhet, de legrosszabb esetben pontot vehet el a bucuressti csapat-tól.

Sokkal nehezebb a helyzete az Universita-teanak, amely a bucuresstiek saját pályáján mérkőzik. A Venus igen veszélyes, komoly felkészültséggel együttes, odahaza különösen nehéz ellenfele lenne még a régi nagy U-nak is. Itt az esélyek igen a Venus javára billen-tik a mérleg nyelét. Így tehát minden jel arra mutat, hogy a két város versengéséből Bucuressti fog győztesként kikerülni.

A Nemzeti Bajnokságot vasárnap a kö-vetkező mérkőzéseket játsszák: Bucuresstiben Venus—Universitatea. Clujon Romania—Unirea Tricolor. Oradean Crisana—Gloria. Aradon AMTE—Juventus.

A selejtező küzdelemben vasárnap a kö-vetkező mérkőzések kerülnek elődtésre: Petrosenben Jiu—Dacia Unirea. Baiamaren Phoenix—Makabi.

Bucuressti. Venus—Makabi 6:1 (2:0), ba-rárságos.

A Labdarugósövetség (FRFA) közgyűlé-sét augusztus 4-én tartják.

APRÓ HIRDETÉSEK

Egyesület közlése: egy sző 2 lej, vasárnap este 1 lej. Legjobb apróhirdetés 20 lej. Hírdaraboknak 30 százalék kedvezmény. Apróhirdetések díja előre fizetendő. Jelleg-veletl csak egy továbbitunk, ha portóbbágy mellékelve van.

Házasságot biztos eredménnyel közvetlen a székelykört összekötéssel rendelkező „Mira” Iroda, Cluj, Regele Ferdinand 116.

Jómenetűli vasizlet eladó. Cim: Emanoil Judkovits Ujoara.

Kiadó azonnalra vagy aug. 1-re elegánsan berendezett 2 személyes háló és szalon, vagy háló és uriszoba. Fürdőszoba és azokivül minden komforttal felszerelt igazán kénye-lmes lakosztály. Megtekinthető délelőtt 10-11, délután 2—5-ig. Cim: Str. Saguna 20, I. em., ajtó 2.

Berendezett pékség üzlettel, jól bevezette. Weisz Vilmosnál Alesd azonnal kiadó.

Román, francia nyelvben perfekt zsidó nevelőnt, vagy nevelőt — aki egy fiúcskát a liceum alsó osztályaira előkészíteni tud — keresek szeptemberi belépésre. Dr. Weisz Bernátné Tásnad, jud. Sălaj.

Elsőrangú német levelező sokévi külföldi gyakorlattal örömmel keres. Cim a kiadó-ban.

Keresünk egyetlen részére két termelt irodahelyiségnek. Cimeket „Mizrach” címre a kiadóba kérünk.

Tanárnőt keresünk 10—12 növendékhez, kiket előkészítene egész év alatt II, III és V. gimnáziumi osztályból magánvizsgákra. Roth főállatorvos Somcuta-Mare.

Erdély bármely városában 50—100.000 lej tőkével szerény, de biztos üzleti alkalmat (esetleg betársulást) keresek. Ajánlatok: „Egyszintencia” jellegre a kiadóba.

Használt, de jókarban levő szódavíz-töltő-gépet keresek megvételre. Ajánlatokat: „Ar-megjelöléssel” jellegre a kiadóba kérek.

Sétatéri villában szépen bútorozott külön-béjárati földszintes szoba, fürdőszobahaszná-lattal, esetleg teljes ellátással kiadó. Octa-vian Goga 3.

Garanciaképes akvizitöröket és akvizitör-öket keres, kedvező feltételek mellett. Ál-landó keresettel zsidó kiadóvállalat. Meg-keresések „Állandó kereset” jellegre a kiadó-ba küldendők.

Bucu feltű M

Miből sz

Bucuressti, július 11. Em. Socor, a Zorile óta éles kampányt v-jain Gavriile Marines prefektus ellen, akin buktató ténykedései válságokat előidéző vált közismertté a előtt. Karrierje ott-öt évvel ezelőtt egy körülvette és őrizte amelyben a külföldi rállyá választásáig t-lenül ezután a fővár lett. Hatalma azon a prefekturai palotá-hez mérten szikre és félévvel ezelőtt is a Maniu-kormány ke-tani lemondását, me-eltégtelt számára a-hez intézett napipar-legteljesebb elismeré-kormányról. Ezedén ezelőtt, előadást t-amielynek során ked-huzta a sárga földi párti kormányok tev-rálisokhoz, sőt a rég-sokkal kegyesebb. ami az uzus szerint ö-szse egy alárendelt funkciójával, írásbel-sült, ez is nyilván o-mivoltára való tekin-ként a bucuressti éj-ismerik, mint a pr-Kövér, jovialis term-zsöfeketé bajusza, o-mei nem igen sejtet-egyik legbefolyásosab-dón valamelyik eleg-astalanál helyet f-hogy vacsorájához pezsőt. Ebben a v-reti a bonhom ren-miután rádió-beszéd-resztül a politikai középontjában álló-dásokkal kénytelen-lyek egyéni tisztess-érszerű „Gavriil”-ni.

Mit i-rendő

Mint említettük, ban támadja a ren-különböző úzelmek-cor, a lap főszerke-prefektust, hogy de-minden lépést és-karmerter ellen kir-megszerkesztésének után következett a-elnökhöz intézett n-megjelenő cikksoro-fejti, hogy lapja k-miniszterelnököt, a-tításának műveleté-ja:

„Nem tulzok, mi-állítom, hogy Gavri-ja az embereket. És-leplezik, ahelyett, t-atáshoz folyamod-megrálgalmazták, v-talommal és enger-megsemmissítéssel-mondom ezt el, ho-jem, hanem, hogy-aki oly magas biz-öt éve rendőrprefe-dön e magas megf-rény anyagi hel-prefektusság után-ország gazdag em-lehetséges? Milyen-veleimnek célja é-p-a megvilágítása.

Bucuresti lapszerkesztő feltűnéstkeltő vádirata Marinescu rendőrprefektus ellen

Miből szerezte a teijhatalmu rendőrprefektus hatalmas vagyonát

Bucuresti, julius 11. (Az Uj Kelet ud.) Em. Socor, a Zorile főszerkesztője, napok óta éles kampányt vezet lapjának hasábjain Gavriile Marinescu bucaresti rendőrprefektus ellen, akinek figurája kormánybuktató ténykedései és komoly politikai válságokat előidéző rádióelőadásai révén vált közismertté a román közvélemény előtt. Karrierje ott kezdődött el, midőn öt évvel ezelőtt egy zászlóalj katonáéknak körülvette és őrizte a cotroceni palotát, amelyben a külföldről hazatért herceg királyválasztásáig tartózkodott. Közvetlenül ezután a főváros rendőrprefektusa lett. Hatalma azonban nyilván túlnő a prefekturái palotáján az ő egyéniségéhez mérten szűkre szabott keretén. Két és fél évvel ezelőtt 1933 január hatodikán a Maniu-kormány kénytelen volt benyújtani lemondását, mert nem szolgáltattak elégtételt számára a fővárosi rendőrséghez intézett napiraportért, amely nem a legteljesebb elismeréssel szökött az akkori kormányról. Ezidén pedig, egy hónappal ezelőtt, előadást tartott a rádióban, amelynek során kedves non salansal lehozta a sárga földig a nemzeti parasztpárti kormányok tevékenységét, de a liberálisokhoz, sőt a régensztancához sem volt sokkal kegyesebb. Ebbeli ténykedéséről, ami az uszus szerint nem igen egyeztethető össze egy alárendelt közigazgatási közeg funkcióival, írásbeli megrovásban részesült, ez is nyilván csak visszaeső büneli mióváltára való tekintettel történt. Egyébként a bucaresti éjszakában éppoly jól ismerik, mint a prefektura épületében. Kövér, jovialis termete, hegyesre fent, szénfekete bajusza, derisen mosolygó szemé nem igen sejtetik benne az ország egyik legbefolyásosabb hatalmasságát, midőn valamelyik elegáns étterem, vagy bár asztalánál helyet foglal és kontrollálja, hogy vacsorájához behűtötték-e már a pezsgőt. Ebben a világban mindenki szereti a bonhom rendőrprefektust, aki — miután rádióbeszède miatt heteken keresztül a politikai pártok pergőüzének középpontjában állott, most olyan támadásokkal kénytelen szembenézni, amelyek egyéni tisztességében igyekeznek a népszerű „Gavrilát” alaposan megtépázni.

Mit ír a Zorile a bucaresti rendőrprefektusról

Mint említettük, a Zorile cikksorozatban támadja a rendőrprefektust, akinek különböző üzemeket ír a terhére. Em. Socor, a lap főszerkesztője azzal vádolta a prefektust, hogy detektívekkel figyelgeti minden lépését és hogy fia, Matei Socor karmester ellen király-ellenes manifestum megszerkesztésének vádját kóholja. Erután következett a Tatarescu miniszterelnökhöz intézett nyílt-levelek formájában megjelenő cikksorozat. Socor, miután kifejti, hogy lapja készséggel támogatja a miniszterelnököket, a közigazgatás megtisztításának műveletében, a következőket írja:

„Nem tulzok, miniszterelnök ur, ha azt állítom, hogy Gavriile Marinescu fosztogatja az embereket. És midőn „műveleteit” leplezik, ahelyett, hogy az igazságszolgáltatáshoz folyamodna, ha úgy érzi, hogy megrágalaszták, visszaél a reábizott hatalommal és engem és családomat fizikai megsemmisítéssel fenyeget. Nem azért mondom ezt el, hogy az ön védelmét kérem, hanem, hogy jellemezzem az embert, aki oly magas bizalmat élvez. Marinescu öt éve rendőrprefektus Bucarestiben. Midőn e magas megbízatást kapta, igen szerény anyagi helyzetben volt. Ma öt évi prefektusság után Marinescu egyike az ország gazdag embereinek. Hogyan volt ez lehetséges? Milyen eszközökkel? Nyílt-leveleimnek célja éppen ennek a kérdésnek a megvilágítása. Mint bucaresti prefek-

tus, Marinescu havi 20—25 ezer lejrel terheli meg az állam költségvetését. Nagyobb fizetése nem lehet. Most kérem, csináljon velem együtt egy számadást. Az elmúlt öt év során havi 25 ezer lejt számítva, Marinescu fizetése egymillió 500 ezer lejt tett ki. Tegyük fel, hogy a prefektusunk a levegőből élt, állatbőrbe takarózott és a cigányvajda sátrában aludt. Tegyük fel tehát, hogy ezen öt év alatt teljes fizetését megtakarította. Mennyit gyűjthetett össze? Összesen másfélmillió lejt. Ingó és ingatlan javakban legfeljebb ennyi vagyona lehet.

Egy kis telekkönyvi kimutatás

Nos, miniszterelnök ur, Gavriilescu anyagi helyzete egészen más. Vagyoná néhány imponáló ingatlanból áll, még a tulajdonjog mások nevére is van bekebelezve.

1. A Lascar Catargiu bulvard 5 szám alatti ingatlan, amelyben Marinescu lakik. Szakértők első látásra négy-ötmillió lejre becsülik, amelyhez hozzájárul még a butor és berendezés értéke.
2. Mintagazdaság Militari községben, amelyet négy millió lejre becsülnék.
3. Két blokkház a főváros közepén, amelyeket 12 millió lejre értékelnek.
4. Villa a Pasteur ucca 6. szám alatt, amelyet figyelemre méltó nagylelkűséggel elajándékozott és amelyet hárommillió lejre becsülnék.

Ezek látható dolgok. Hogy mi je és mennyi van Marinescunak, pénzben és egyebekben és főleg, hogy honnan van neki mindez: olyan kérdés, amely megérdemli a közelebbi megvizsgálást. Egyelőre felteszem a kérdést, hogyan lehetséges, hogy ennyire szerény jövedelemből valaki több, mint 20 millió lejes látható ingatlan vagyont realizáljon? Logikailag Gavril Marinescu nem maradhat a helyén, amit beöltött, mert vagy ritka ügyes ember, aki pénzügyi csodákra képes, s ebben az esetben a pénzügyminisztérium élére kell állítani, vagy pedig „rátermettségét” minősíteni kell és beiktatni a büntetőtörvénykönyv valamely rendelkezésébe. Nem ismerem az ön véleményét. Ami engem illet, én az utóbbi feltevés felé hajlok.

Téglák és „téglák”

A Bonaparte szosszen három évvel ezelőtt viszonylag nagy épületet emelték, amely a bucaresti rendőrök kaszárnyája. Az épület kezdeményezése és eszméje kétségtelenül Gavril Marinescu érdeme. Az eszméket azonban nem lélekké, hanem pénzzel valósítják meg. A pénz pedig, amellyel ezt a kaszárnyát építették, önkényesen kivetett és beszédet adókkól szerezte meg a főváros prefektus ura. Nehogy azt higgye, miniszterelnök ur, hogy a bucaresti lakosság, midőn tudomást szerzett Marinescu nagylelkű eszméjéről, megrohanta a rendőrséget, hogy ráerőszakolja önkéntes hozzájárulásait. Nem. A bucaresti közönség kénytelen volt hozzájárulását adni. Bárkinek akadt dolga a rendőrségen, meg kellett váltania néhány téglát az új épületből. Ön nagyon jól tudja, ugyis, mint miniszterelnök, ugyis, mint jogász, hogy ez a rendszer törvénytelen s ezt a mi nyelvünkön zsebelésnek hívják. És ez még nem minden. Kivetettek egy törvénytelen adót — rendben van. De ki kezelte ezt az adót és hogyan kezelte? Azért teszem fel ezt a kérdést, mert a rendőrkaszárnyával egyidejűleg kezdtek építeni a fent említett három házat is. A kaszárnyaépítő munkálatok ténylegesen vezetője egy Ghinda nevű ur volt, Marinescu bizalmi embere. Ez az ur később keserve-szalódot a prefektusban, aki miatt elvesztette házáat is... egyebet is. (Személyes ügyekbe nem akarok beleszólni.) Mindenesetre a „fővárosi lakosság lelkesedéséből összegyűjtött téglák” nem éppen téglák voltak, hanem csengő pénz, ame-

lyet téglává, mésszé, cementté alakítottak át, még pedig nemcsak a Bonaparte szosszen, hanem a Lascar Catargiu bulvardon, Militari községben és a Pasteur uccában is. A szegény Ghinda elvesztette viszont házáat, amely volt feleségének birtokában van. Hogy ez mily körülmények között történt, erre vonatkozólag Marinescu személyesen adhatna önnek felvilágosításokat.

Ezen felül két játék-klub szállít Marinescu számára jelentős alapokat személyes meggazdagodásának nagy művéhez: a Leo Schurberg-féle Cercul Artistic, és a Blauféle Tirul. Leo Schulberg, egy volt pincér, akinek ma palotája van a Tel tábornok ucca 23 szám alatt. Hogyan? Ez Schulberg és Gavriile titka. Junius 20-án az illetékes kerület adófőnöke egy ágens és két csendőr kíséretében megjelent a Cercul Artistic helyiségébe, amelytől 600 ezer lejt adó követelése volt. Schulberg telefonon értesített Marinescut, aki azonnal a helyszínre érkezett. Pár perc múlva a tisztviselő kénytelen volt eltávozni és lemondani a hatszázezer lejt behajtásáról. Ugy akarta Gavriile.

Marinescunak ezen „artistikus” intézményekkel szembeni gyöngéje nemcsak anyagi érdekélel magyarázható, hanem érdektelen szenvedélyével is. Így például elmondhatom, hogy a prefektus ur néha megjelenik a sinaiai kaszinóban, ahol 4—5 százezer lejes bankot ad. S ha megtörténik hogy veszít — s azt mondják, hogy ez nem ritkán történik meg — a fővárosi prefek-

tus fölényes közömbösséget és nonsalan-szot tanusit. Ragyogó temperamentum, az kétségtelen, de hát marad a kérdés: honnan van Marinescunak ez a sok pénz, amelyet elsősor a zöldsztalon. A havi 20 ezer lejéből? A kérdés, elismerem, kissé indiszkrét, de elkerülhetetlen...

Es Sinaia...

Egy miniszteri rendelet a fővárosi rendőrprefektura hatásköre alá helyezte Sinaia. Marinescu két másik urral együtt betársult a Palace szálló ügyvezetésébe. A szálló bérbevétele egy időben történiik azzal az újabb akcióval, amely most folyik a fővárosban a prefektura épületének felépítéséhez szükséges alapok összegyűjtésére. A fent említett két klubban kívül a prefektus ur patrónusa még a következő játkéhelyeknek: Casa Noastra (Benito Mussolini ucca), Britannia (Biserica Enei ucca), Cercul Comercial si Industrial (Erzsébet bulvard), Cercul Trianon (Erzsébet bulvard) és mások és mások. E klubok vezetői valamennyien hozzájárulnak Gavril Marinescu különböző palotához és üzleteihez. Nem is lehet ez másképpen. Hogyan működhetnének a főváros centrumában a naivok és szenvedélytől fűtöttek kifosztására és elveszejtésére alakult lokálok, a prefektus tudta és hozzájárulása nélkül?!

Em. Socor cikkének végén igéri, hogy közelebből újabb részleteket fog Gavril Marinescu működésével kapcsolatosan feltárni.

Könnyen végzetessé válható vasuti baleset érte dr. Birescu Nicolae főügyészt

Cluj, julius 11. (Az Uj Kelet tud.) Tegnap délelőtt az a hír terjedt el a városban, hogy dr. Nicolae Birescu főügyészt súlyos vasuti baleset érte Bucarestbe utaztában Rásboeni állomás közelében. Tegnap délután alkalmunk volt beszélni Birescu főügyéssel, aki ágyban fekvő bepólyált láb-bal meséli el vasuti balesetét.

Tegnap este a főügyész Bucarestbe akart utazni családja látogatására. Rásboeni állomás után sétálni kezdett a vagonok között és nem vette észre, hogy két vagon közötti átjárót rosszul rögzítették le. Amint a csaplapra rálépett, az hirtelen kinyílt és a főügyész lába az így keletkezett hézagba csuszott a tolatófogantyuk mellé. Hirtelen mozdulattal kirántotta lábát és a nagy lendülettel beütötte fejét a szomszédos vagon folyosóján kiálló vasdarabra, olyan erővel, hogy percekre elvesztette eszméletét. Csak amikor magához tért vette észre, hogy láb balán a sípcson-ton végig erős horzolás történt és nagy nyitott seb tátong a lábszáron. A nála lévő kölnivizzel egymaga kötötte be a sebet, majd Bucarestbe érkezve megroöntgeneztette időközben erősen megdagadt lábát. Miután a röntgenvizsgálat szerint törés nem történt, azonnal visszaindult Clujra, ma pedig a clujli klinikán vették ápolás alá. A sérülés meglehetősen súlyos és fáj-

dalmas, de mégis szerencsés kimeneteli volt, mert ha a csapóajtó jobban kinyílik, akkor végzetessé válhatott volna a baleset, mert akkor a főügyész menthetetlenül a robogó vonat kerekei alá zuhan. Így néhány nappal szobafogsággal usza meg Birescu főügyész a balesetet.

Felfüggesztették a Bolívia és Paraguay közti viszály elsimítására összehívott békekonferenciát. Buenos-Airesből jelentik: A Bolívia és Paraguay közti viszály elsimítása ügyében kiküldött békekonferencia komoly akadályok előtt áll. Az illeketek felfüggesztették. Erre az adott okot, hogy a paraguayi kiküldött adott pillanatban „Paraguaynak a Gran Chacóban aratott győzelméről” beszélt, ami ellen Diaz de Medina, Bolívia delegátusa élénken tiltakozott. A helyzet igen kényes, a tárgyalások eddig nem vezettek eredményre.

Reformálják a szovjetországi pénzügyi szervezetet. Moszkvából jelentik: A pénzügyi népbizottság körrendelettel intézte a tisztviselői karhoz hangsúlyozva, hogy nagy reformokra van szükség a pénzügyi szervezetnél, mert az ellenőrzőbizottság megállapította hogy nagy visszaélések és tékozlások történnék. A körrendelet konstataálja azt is, hogy az adók behajtása nem történik előírás szerint.

Csoportos nyaralás a legteljesebb egyéni kényelemmel Constantán és a gyönyörű Mamaia-strandon

Egyheti nyaralás 1980 lej

A Fekete tenger partján csakis a constantai nyaralást válassza, mert Constanta bábajos fekvésű, kedves, élénk, szórakozásokat nyújtó fűrdőváros és a Mamaia-strand az európai tengeri fűrdők között úgy természeti szépségeinél, kitünő homokjánál és fekvésénél, valamint a legmodernebb strandépítkezéseinek fogva a legelső helyen áll.

Tengerre nyíló szép szobában lakik, hideg-meleg vizszolgáltatás, a legnagyobb kényelem. Kitünő ellátás, négyfogásos ebédekkel és vacsorákkal. A szállodától a strandig külön autócár a mi utasaink számára. Kellemes kirándulások.

Mindez egy teljes hétig most, a főszezonban is csak 1980 lej.

A nyaralás megkezdése hetenként vasárnap. Indulás minden szombaton az esti vonattal. Érkezés Constantába vasárnap délelőtt 11 órakor. Vasuti költség és személyenként 250 lej kurtaxa. Legalább hat utas jelentkezése esetén külön fiúlkéről gondoskodunk. Egyénenként való utazásnál minden vasárnap délelőtt Constantán a Palace Hotelben várjuk az előzőleg bejelentett utasokat. Ha olcsón és emellett kitünően, a legnagyobb kényelemmel akar nyaralni, jelentkezzen a constantai nyaralásra.

Az egyheti tartózkodás akár a jelentkezés alkalmával, akár a constantai tartózkodás idején egy vagy több egész héttel meghosszabbítható. Ez esetben külön kurtaxa nem terheli a nyaralókat.

Jelentkezés lapunk utazási osztályánál.

Istenkeresők a kárpátok alatt

A MÁRAMAROSI CHASZIDIZMUS REGÉNYE

IRTA: SCHÖN DEZSŐ

(20)

Hivei szerint Reb Mendele Wizsnitzer bölcsességével, jótékonyágával és lenyűgöző vallási tekintélyével hatott az emberekre. A felebaráti szeretet s jótékonykodás volt egyébként is az a pillér, melyre a Hágerek-trónja támaszkodott, viszont Reb Mendele Wizsnitzer erősen megszilárdította ezeket a pilléreket. Jótékonyágával a rebe utat mutatott a maramuresi zsidóknak. A rebe valószínűleg kényszerítette hivatát, hogy jótékonykodjon. A hívők mindig tudták a rebe jótékonykodásával kapcsolatos esetekről, amelyeknek nevelő hatása felbecsülhetetlen volt. Egyizben gazdag ember jött a rebéhez és komoly pénzüsszeget adott neki — mesélték a maramuresi falvakban. A rebe szívélyesen eldúrkálgatott vele, közben megkérdezte: „Nem tudod, mit csinál Jánkel, a melamed, aki ugyanabban a faluban lakik?” A gazdag ember hallgatott. Honnan is tudná ő, hogy mit csinál a melamed, aki a falu végén egy kis kunyhóban lakik és skivel ő sohse érintkezik? A gazdag zsidó zavarba jött, elpirult és hallgatott. A rebe a lelkére beszélt: „Látod — mondotta a rebe — rosszul cselekszel. A Mindenható gazdaggá tett, testvéreid fölé emelt és te azt se tudod, kik a te testvéreid. Mindketten hivatást vagyunk, egy faluban lakunk, miért nem érdeklődsz hát iránta, miért nem segíts rajta, ha szükségben van? Mi értelme volna különben gazdagságnak?”

A maramuresi faluban a zsidó gyermek megtanulta, hogy miképpen kell magyarázni a wizsnitzi rebe szavait és cselekedeteit. Amikor felnőtt, a gyakorlati életben ugys főleg ezekre az ismeretekre volt szüksége, mert a többi magától jött. Az apjától meg tanulta, hogy mielőtt az ember vásárra megy, el kell búcsúznia a rebétől s ha a rebe ilyenkor az ajtóig kíséri ki az embert, akkor biztosan jó vásárt csinál és magas árat ér el az ökrökért. Az anyjától azt hallotta, hogy amikor az ember átnyújtja a kvitlit a rebének, ott helyben már meg is tudhatja az eredményt: felépül-e a beteg, vagy — örizzen meg az Isten — elpusztul-e, megjavul-e a szegény ember helyzete, vagy továbbra is nélkülözni fog. Minden attól függ, hogy kvitli-olvasás közben a rebe arca mit árul el, milyen hanghordozással mondja azt, hogy „a Jóisten meg fog segíteni!” és hogy mennyire meggyőző a rebe ígérete. A falusi gyermek tudott arról is, hogy a rebe személyesen tekinti meg az erdőket, a havasokat és birtokokat és személyes megfigyelés alapján mond véleményt. Arról is tudott, hogy a gazdag zsidók féltékeny üzleti könyvekkel mennek Wizsnitzbe, hogy a rebével az elszámolást megejtsék. A wizsnitzi rebe szelleme ott élt közvetlen közelében: a szülői házban, a chéderben, az uccán és a beszemedresben. A wizsnitzi udvar varázsa teljesen hatalmába kerítette, de ugyanakkor azt is érezte, hogy ez a varázs természetes, mert átfogta az ő mindennapi életét is.

Reb Mendele Wizsnitzer chaszid rebe volt és hivatás, mint a chaszid hívők általában, szentül meg volt győződve arról, hogy mindannak, ami a látható és érzékelhető világban történik, csak annyiban van értelme, amennyiben a rebe közvetítésével Fentről nyer irányítást. — A maramuresi falvak népe mindazonáltal keveset beszélt a rebe csodatételeiről. A hívők áradása főleg a rebe felebaráti szeretetét domborította ki. A legmeggyőzőbb példa erre egy sakter esete volt és ez a klasszikus példa hű tükörképe volt annak a szellemnek, amely a wizsnitzi udvarban uralkodott. Egyizben — így szól az elbeszélés — a rebe hivatását emelték egy sakter ellen és állásából való eltávolítását kérték. Akadt azonban egy ember, aki védelmébe vette a saktert s ez az ember megmagyarázta a rebének, hogy a sakter becsületes ember, csak nem eléggé alázatos a faulsi akarnokokkal szemben, — emiatt akarják eltávolítani. A hívők várták, hogy a rebe intézkedjen, de hogy ez az intézkedés nem történt meg, újra felhívták a rebe figyelmét a sakterre. A rebe ekkor a következő felvilágosítást adta: „Az Uristen saját maga megparancsolta Ábrahámnak, az ősatyának, hogy áldozza fel fiát. Ábrahám megtette az előkészületeket, fát hordott össze, megkötözte fiát, feltette az oltárra és kihuzta a kést, hogy fia nyakát elmetssze. Ekkor megszólalt egy angyal: „Ne nyulj a fiuhoz!” — mire Ábrahám rögtön leejtette a kést. Látjátok, a Mindenható nyílt parancsával szemben egyetlen jelentéktelen angyalka értelme állott és Ábrahám mégis az angyalnak fogadott szót. Mert tudjátok meg, hivatás: ahhoz, hogy egy embert lemészároljunk, az Uristen szájából jött utasításra van szükségünk, viszont ahhoz, hogy egy embert ne ölünk meg, mégha annak megölését maga az Uristen rendelte is el, egy alárendelt angyalka egyszerű értelme is elegendő...”

A wizsnitzi udvar volt a maramuresi zsidók államapparátusa. Az udvar milliós költségvetéssel dolgozott s jövedelmeire nem csak azok voltak ráutalva, akik a rebétől üzleteik szanálására a „messiás-eljövete-

léig” szóló kölcsönöket kaptak, hanem komoly kiadást jelentett az állandó beszemedres-lakók hatalmas seregének eltartása is. Ez a sereg állatalan sakterekből, tanítókból és másfajta szegény emberekből állott és ezek száma állandóan meghaladta a százötven lelket. Jó négy héttel az őszi nagyünnepek előtt odasereglettek aztán a fiatal házasságok, azok, akik „koszton ültek” apóruk házában. Ugyanakkor idesereglettek az öreg chaszidok is, akik már tulváltak egy élet munkáján. Sem a fiatalok, sem az öregek számára nem volt sietős a dolog, ezért két-három hónapot töltöttek az udvarban és ezidő alatt eltartásukról ugyancsak a rebe gondoskodott.

Ha a maramuresi zsidónak a wizsnitzi udvarnál komoly, anyagi természetű érdekeltségei is voltak, valójában ez a ház a nagy lelki élmények lehetőségét jelentette számára. Amikor elment Wizsnitzbe, hogy a rebe házában ünnepeljen, mindig a hétköznapi dolgok fölé emelkedett. Élmény volt számára a rebe gyönyörű imája, a közös lakoma, az ének és a tánc. A rebe bensőséges imája és a hívők vallási extázisa, a chaszid mesék és a jókedvvel, borral, énekekkel meg táncol tarkított rebe-kultuszát a fantáziának egy olyan rózsaszínű birodalmát teremtette meg, ahová örömmel és áhítattal lépett be az egyszerű maramuresi zsidó. A wizsnitzi ünnepnek külön érdekessége volt a körmenet, amely abból állott, hogy a rebe kíséretében sorra látogatta gyermekeit és unokáit, akik az udvarban külön-külön lakásokban laktak. A rebe gyermekei ilyenkor üdvözölték a család fejét, elárasztották jókívánásaikkal és a rebe mindegyiknél megvizsgálta a feltálat csemegéket, hogy a látogatás ezzel hivatalos jelleget kapjon. Az ilyen látogatások alkalmával a szentimentális családi jelenetek egész sora zajlott le. Ilyenkor mutatták be a rebének a család új tagjait, a legifjabb unokákat, mert ez volt az az idő, amikor a caddik leszállt a magas szférákból és családja körében pihent meg. A rebe ölébe vette unokáit, eljátszott velük s nagy ritkán elfordult, hogy megfogta valamelyik kisdéd kacsóit, a maga fejére helyezte azokat és mosolyogva mondta: „Ha majd megnősz, ugys sok áldást fogsz osztani, hát áldjál meg most engem, gyermekem!” A chaszidok számára elegendő volt egy ilyen kijelentés, komolyan fogták fel szavait és attól fogva számon tartották a polyás caddikot. Félő gondol kisérték az életben minden további lépését... A család idill gyönyörködött a chaszidoknál. A chaszid zsidóban az a meggyőződés érelődött meg, hogy a nagy udvar a rebével, a rebe gyermekeivel, meg unokáival és a sokezer hívővel együtt, tulajdonképpen egyetlen nagy család s ő végtelenül boldog lehet, hogy ebben a gyönyörűséges családban tagnak mondhatta magát.

Egyetlen fájó pont volt csupán Reb Mendele Wizsnitzer életében, amely gyakran vont a homlokára a gond nehéz redőit. Ez az egyetlen fájó pont a koszovi rezidencia ügye volt. A Hágerek ősrégi trónján Reb Chájmel Koszover legidősebb fia, Reb Jánkel Sámson ült. Hivatás száma elenyésző volt és maramuresi befolyása három-négy faluban egy maroknyi csoportra szorított. A koszovi udvar helyzete nyomorúságos és számlomraméltó volt. Átutazó chaszidok szállottak meg Koszovban, hogy megfigyeljék, miképpen megy végbe egy rebe-udvar halála. A koszovi udvarban ugyanis a letargia összes jelei megfigyelhetők voltak.

Nem Reb Jánkel Sámsonon mulott, hogy a koszovi udvar pusztulásnak indult. Kezdetben, Reb Chájmel Koszover halála után mindent megpróbált, hogy a Hágerek-dinasztia ősrégi fészke továbbra is megtartsa hatalmi állását, de öccsének szerencsésével nem vetekehetett. Reb Chájmel halála után a hívők átpártoltak Wizsnitzhez és később semmi sem tudta őket elteríteni. Az özvegy rebec a két rivalizáló caddik anyja a koszovi udvarban maradt és igyekezett a testvérek között a békés összhangot biztosítani. Reb Jánkel Sámson élt azzal az előnnyel, hogy az anyja az ő házában maradt. Anyja személyét tolta előtérbe, ide edesgette a hívőket, akikről anyja számára kért támogatást. A hívők megadták a támogatást, sőt ünnep után Wizsnitzből jövet betértek a koszovi udvarba és az öreg rebecn elé járultak, de a wizsnitzi háztól nem térítette el őket semmi. Reb Mendele Wizsnitzer, kinek táborra szemmel láthatóan gyarapodott, a béke kedvéért szerette volna, ha Maramures bizonyos területén a koszovi udvar megőrizi politikai súlyát. Ezért kizemelt néhány falut és ha azokból a falvakból jöttek hozzá hívők, Koszovba küldte őket. Sőt tovább is ment: elhárította magától a palesztinai perselypénzek adminisztrációját. Ezt a jogot kizárólag Koszov számára rezerválta, holott a „kölel-einökség” a chaszid rebek attribútumai közé tartozott. De ki tudja a tömegek fanatizmusát megrendszabályozni? Még Reb Mendele Wizsnitzer erre irányuló kísérletei sem sikerültek. Hiába tiltakozott például az ellen, hogy szelistei zsidók Wizsnitzbe jöjjenek ünnepre,

mondván, hogy az ő helyük — Koszovban van. Ez a tiltakozás csak arra volt jó, hogy a szelistei zsidók annál inkább ragaszkodnak hozzá. Aki azelőtt egyszer évente ment Wizsnitzbe, miután a rebe „elkergette” magától, szükségét érezte annak, hogy évente legalább kétszer járuljon a rebe színe elé. S ha azelőtt hol Koszovba, hol Wizsnitzbe küldték a palesztinai perselypénzeket, miután a rebe elhárította magától ezt a tisztséget és Koszovot jelölték meg, mint a palesztinai pénzek adminisztrációját — a maramuresi perselyek tartalmát kizárólag Wizsnitzbe küldték...

A két testvér egyszer évente találkozott, apjuk halálának évfordulóján. Reb Mendele Wizsnitzer ezen a napon Koszovba ment és felkereste bátyját. A találkozás abból állott, hogy a két testvér kezét fogott, ezenfelül semmi mondanivalójuk nem volt egymás számára.

Reb Jánkel Sámsonban az édesanyja tartotta a lelket, ő vigasztalta fiát, ha az nagyon elszomorodott és keserű kifakadásában azt hangoztatta, hogy méltatlan a koszovi trónra és emiatt pártoltak el a koszovi udvartól a hívők. Anyja halála után buskomorságra esett, szobájába zárkózott és soha többé teremtett lélekkel egy árva szót sem beszélt. A koszovi rebe némaságra ítélte magát és ez az elhatározás nagy izgalmat váltott ki a chaszidok között. Végredményben — gondolták — mégis Reb Chájmel Koszover legidősebb fiáról van szó... A chaszidok megostromolták Reb Mendele Wizsnitzert és kérték, hogy beszéljen a bátyjával: birja el elhatározásának megmástitására. Reb Mendele el is ment Koszovba s egy órán keresztül sirt a bátyja előtt. „Könyörülj meg rajtam — esedezett Reb Mendele — hiszen édes öcséd vagyok, könyörgöm, szólj legalább egy szót hozzám!” Reb Jánkel Sámson azonban csak ült a széken az ablak előtt, anélkül, hogy egyetlen hang jött volna ki az ajakán. Néma maradt, egyetlen arcizma sem rándult meg. Az ablakkal szemben, a domboldalon a koszovi zsidók temetője áll. Mialatt Reb Mendele esedezett, Reb Jánkel Sámson tekintete a sírköveken pihent meg. A koszovi rebe egy órán keresztül hallgatta öccsét, azután felállott, ujjával a temető felé mutatott és szomorú szemei ezt mondták: „Kedves öcsém, a földön nincs nekünk semmi beszélőnivalónk, majd „ott” találkozzunk...” Mialatt Reb Jánkel Sámson némaságra ítélte magát, néhány öreg koszovi chaszid bűnbánóan visszatért a régi hajlékba, de a két testvér végképpen elszakadt egymástól...

Ez volt tehát a helyzet Maramuresben a tizenkilencedik század hetvenes éveinek végén, amikor a magyarországi zsidóság felekezeti szervezkedésének kérdése volt napirenden és a kérdés körül folytatott szennvedélyes agitációktól visszhangzottak a bércek. Primitív volt a maramuresi zsidó élete, de ennek az életnek sajátos, patriarchális bája volt. A maramuresi zsidóság a chaszidizmus által megvont vonalon haladt, ennek szelleme nyomta rá bélyegét az ő mindennapi életére, kitöltötte lelki világát és formálta karakterét. A „régirend” virágzásának teljében állott és a maramuresi zsidóság népi életének bőséges energiái voltak. Ha valamelyik bátyján rést is ütöttek, a maramuresi zsidóság rögtön betapasztotta a rést és saját kincseskamráiból fedezte a szellemi hiányosságait.

Az országban, tul a maramuresi határokon két irány vívott egymással élet-halál harcot. Az orthodoxia és a haladó irányzat. Maramuresben azonban nem jutott el a csatazaj, a tömeg talán tudomást sem szerzett arról, hogy mi történik odakünt.

A magyarországi orthodoxia ekkor küldte el képviselőit Maramuresbe. Kérték a maramuresi zsidóságot, hogy csatlakozzon le az orthodox szervezethez és nyújtson neki segítséget.

Ezek a kiküldöttek hozták el a hegyek közé a hírt, hogy veszélyben van a zsidóság.

TIZENKILENCEDIK FEJEZET

Reb Zálmen Lájb házában vendégeket vártak. A pesti orthodox nagyvezérkar: Reb Ichak Reich és kísérete jelentették be jövetelüket. Az előkelő vendégek fogadására készült a sigheteri rabbi udvara.

A pesti „Durchführungs-Kommission”, a későbbi orthodox központi iroda akkor még zsenge korát élte; olyan alakulat volt, amelynek még a zsidó közéletben nem volt tradíciója. Lassan és csak nagy kapacitások után kezdtek az orthodox velleitáru hitközségek megalakulni és a szervezeti szabályzatnak magukat alávetni. A pesti delegáció tagjai azzal a biztos feltevéssel indultak Sighetre, hogy a sigheteri és maramuresi zsidóság semmilyen körülmények között nem maradhat ki ebből az új alakulathól. Mit is mondanának a „kongresszerek”? Ime, itt van Sighet, az ország legkonzervatívabb hitközsége, a hithű zsidók kompakt tábor — s mégse akar lecsatlakozni, mert, lám, nincs bizalma az új alakulathoz. Szép kis orthodoxia ez...!

A delegáció tagjai tudták, hogy nehéz szerepre vállalkoztak. Ismerték a sigheteri rabbi felfogását. Tudták, hogy a Teitelbaum-elv szerint „minden, ami új — elvetendő” s a politikai orthodoxia, amely még nem eresztett gyökeret, nagyon is új volt. Tudták, hogy a sigheteri rabbi várni akar, amíg a dolog kialakul. Sighetnek nem sietős a dolog. Lássuk előbb, hová fog fejlődni...

(Folytatjuk.)

HÍR

— Jégeső volt Bucur jelentik: Tegnap délelőn 32 fok volt a hőmérséklet. Délután ismét jégeső esett, amely különösen Beneasa környékén volt, hogy a maradtak. Beszarabiában nikula van. A Dimineatuken jégeső, a magasabb részeken várható. Holnapra közzétesen visszatér a nyár.

— Megsemmisítette a bíróság a 15-ös schimbas. A sebesalbai 15. schimbaróság június 18-án ítélt felett, akik az elmúlt tizöt koncentrációban folyólag nem vettek részt a szociális munkában. Sokan orvosi bizonyítványt nyújtottak, mások rüen kérvényezték a kösük elhalasztását. Az írás minden igazolást elvetett. 6-6 hónapi fogházbüntetést nyomban le is tartott a katonák megfellebbezését legfőbb katonai bíróság tárgyalta le a fellebbezés. Solomonescu bucaresti cluji ügyvéd képviseltél sulyos formahibák miatt ameynek a legfőbb bíróság összes ítéleteket megváltottak ügyét más eságához utalta. — Itt a cluji hadbírósg tegnap egyhónapi fogházra és térsreítette azért, mert segének nem tett eleget megkezdte a büntetését.

— Aldott állapotban és többgyermekes asszozetes „Ferenc József” mérsékelt adagokban veskönyűt és hig ürülést, amor- és bélműködést ér.

— Tolvaj tanítónő. A cluji rendőrség elfograr Maria fiatal lányt, tek már több ízben. Ki hogy a lány végzett anyagi viszonyai mik nagyobb lopásokkal. A tották. A cluji törvény tegnap tárgyalta a mperét. Pacurar Maria, lány, lehajtott fejfel szavait és megígerte, utra térni. Legutóbb ismerősétől, aki azonban a lány megvédett volt tett elene. Így derült volt büntetve, egy s tönre ítétek. A bír után felmentette a v azzal, hogy jobb ut meg is ígerte és leteremből Egyletre a no” köt ki. Se lakás, hogy megtartja a b

Takarek könyv

Petrol-gázfűtőt, fa konyhaedényt, üve

Moskovits

(Főpost)

— Rövidesen felvcsolatokat egymással Brüsszélből jelentik ország között a dípre vonatkozó tárgyugy, hogy remélhetővéleges elintézés.

— Öngyilkos egy reggel sulyos állapotban elhunyt a kállyára a mentők. ember, a Kereskedés szublimátpasztilla rellt meg, mert ebb. A fiatalember a ygen fektet és csak nem ment át a vizöngyilkosságot. azonnal gyomormsikerült megment

Koszovban van. Ez a... a szelistei zsidók... Aki azelőtt egyszer... a rebe „elkergette“... hogy évente legalább... S ha azelőtt hol Ko... palesztinai perselypénze... nagától ezt a tisztséget... palesztinai pénzek ad... perselyek tartalmát ki...

te találkozott, apjuk... dele Wiznitzer ezen a... este bátyját. A találko... tver kezét fogott, ezen... volt egymás számára.

desanyja tartotta a le... agyon elszomorodott és... oztatta, hogy méltatlan... oltak el a koszovi ud... buskomorságba esett... bé teremtett lélekkel... koszovi rebe némaságra... s nagy izgalmat váltott... ényben — gondolták... legidősebb fiáról van... ak Reb Mendele Wizn... a bátyjával: birja rá... Reb Mendele el is ment... irt a bátyja előtt. „Kö... Reb Mendele — hiszen... szőlj legalább egy szót... azonban csak ült a szé... gy egyetlen hang jött... adt, egyetlen arcizma... szemben, a domboldalon... halatt Reb Mendele ese... intete a sírköveken pi... rán keresztl hallgatta... a temető felé mutatott... „Kedves öcsém, a föl... nivalónk, majd „ott“ ta... kevé Sámson némaságra... zovi chaszid bűnbánóan... két testvér végképpen

amuresben a tizenkilen... égén, amikor a magyar... rvezkedésének kérdése... rül folytatott szenvedé... ak a bércek. Primitív... de ennek az életnek sa... maramuresi zsidóság a... alon haladt, ennek szel... mindennapi életére, ki... a karakterét. A „régí... tt és a maramuresi zsi... ergiái voltak. Ha vala... a maramuresi zsidóság... saját kincseskamráiból

amuresi határokon két... harcot. Az orthodoxia... sig azonban nem jutott... omást sem szerzett ar... el a hegyek közé a hirt,

FEJEZET

vendégeket vártak. A... eb Ichak Reich és ki... Az előkelő vendégek... bi udvara. „Komisszion“, a későbbi... még zsenge korát élte;... még a zsidó közéletben... csak nagy kapacitálá... lleitől hitközségek... lyzatnak magukat alá... zsal a biztos feltevéssel... és maramuresi zsidóság... em maradt ki ebből... anának a „kongresszle... szág legkonzervatívabb... kt tábora — s mégsem... ncs bizalma az új ala... !

hogy nehéz szerepre... rabbi felfogását. Tud... t „minden, ami új —... xia, amely még nem... volt. Tudták, hogy a... dolog kialakul. Sighet... előbb, hová fog fej...

HIREK

Jégeső volt Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Tegnap délelőtt 20, napon 32 fok volt a hőmérséklet Bucurestiben. Délután ismét jégeső volt a fővárosban, amely különösen Beneasan okozott kárt. Este oly hűvös volt, hogy a nyári sétaterek üresen maradtak. Beszarabiában ezzel szemben kánikula van. A Dimineata szerint a hegyvidéken jégeső, a magasabb hegycsúcsokon havazás várható. Holnapról kezdve viszont fokozatosan visszatér a nyári meleg.

Megsemmisítette a legtöbb katonai bíróság a 15-ös schimbasok 6 havi büntetését. A sebesalbai 15. schimbászred fegyelmi bírósága június 18-án ítélkezett azon katonák felett, akik az elmúlt év október 1-re kitűzött koncentráció bármilyen okból kifolyólag nem vettek részt. Ezek közül igen sokan orvosi bizonyítvánnyal igazolták a távollmaradásukat, mások pedig szabályszerűen kérvényezték a koncentrációs bevonulásukat elhalasztását. Az ezred fegyelmi bíróság minden igazolást elvetett és a katonákat 6-6 hónapi fogsázbüntetéssel sújtotta és őket nyomban le is tartóztatta. A drákói ítéletet a katonák megfellebbezték és a bucuresti legfőbb katonai bíróság július hó 5-én tárgyalta le a fellebbezéseket. A vádlottakat Solomonescu bucuresti és dr Klein Miksa clujji ügyvéd képviselték, akik az ítéleteket súlyos formahibák miatt támadták meg, amelynek a legfőbb bíróság helyt is adott és az összes ítéleteket megsemmisítette és a vádlottak ügyét más ezredek fegyelmi bíróságához utalta. — Itt említjük meg, hogy a clujji hadbírószék tegnap dr Imrei clujji orvost egyhónapi fogságra és 1000 lej büntetésre ítélte azért, mert jelentkezés kötelezettségének nem tett eleget. Dr Imrei nyomban megkezdte a büntetés kitöltését.

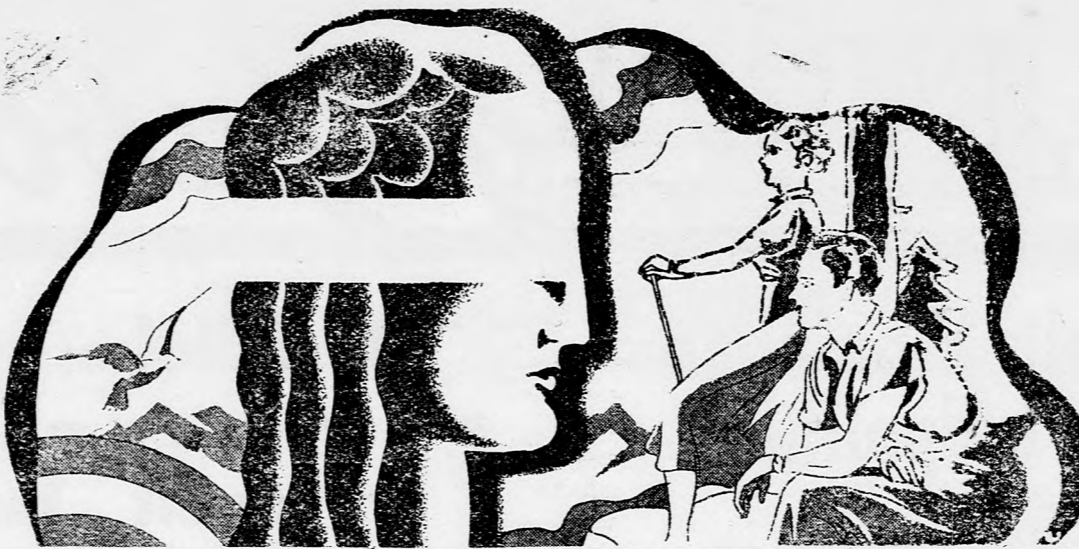
Aldott állapotban levő nők, ifjú anyák és többgyermekes asszonyok az enyhe természetes „Ferenc József“ keserűviznek már mérsékelt adagokban való használata által is könnyű és hig ürülést, ugyszintén rendes gyomor- és bélműködést érnek el.

Tolvaj tanítónő. Néhány nappal ezelőtt a clujji rendőrség elfogta az állomásra Pacurar Maria fiatal lányt, akit lopásért köröztetnek már több ízben. Kihallgatásakor kiderült, hogy a lány végzett tanítónő és szűkös anyagi viszonyai miatt követett el kisebb-nagyobb lopásokat. A lányt bíróság elé állították. A clujji törvényszék Filipescu-Ianăsa tegnap tárgyalta a megtévedt tanítónő büntetését. Pacurar Maria jóméglelensű 21 éves lány, lehajtott fejfel hallgatja az elnök feddő szavait és megígerte, hogy igyekszik jobb utra térni. Legutóbb 2000 lejt lopott el egyik ismerősétől, aki azonban nem volt tekintettel a lány megtévedt voltára, hanem feljelentést tett ellene. Így derült ki, hogy már többször volt büntetve, egy alkalommal egyévi börtönrre ítélték. A bíróság rövid tanácskozás után felmentette a vád alól Pacurar Mariát azzal, hogy jobb utra tér. Pacurar Maria meg is ígerte és lehajtott fejfel kiment a teremből. Egyelőre azonban nem tudta, hogy hol köt ki. Se lakása, se állása. Azért lehet, hogy megtartja a bíróságnak tett ígérését.

Takarékossági könyvecskére Petrol-gázfűtőt, fagyaltgépet, evőeszközt, konyhaedényt, üveget, porcellán legolcsóbban Moskovits & Comp. Cluj (Főpostával szemben)

Rövidesen felveszik a diplomáciai kapcsolatok egymással Belgium és a szovjetek. Brüsszelből jelentik: Belgium és Szovjetország között a diplomáciai viszony felvételére vonatkozó tárgyalások igen előrehaladtak, úgy, hogy remélhető a közeli napokban a végleges elintézés. — írja a Vingtieme Siécle.

Öngyilkos egyetemi hallgató. Tegnap reggel súlyos állapotban levő fiatalembert szállítottak be a klinika bejövőosztályra a mentők. Taxler Avram clujji fiatalember, a Kereskedelmi Akadémia növendéke szublimátpasztilákkal öngyilkosságot kísérelt meg, mert ebukott az évvégi vizsgákon. A fiatalember a vizsgák letétele után betegnek fektült és csak most értesült arról, hogy nem ment át a vizsgán, mire elkeseredésében öngyilkosságot kísérelt meg. A klinikán azonnal gyomormosást alkalmaztak és így sikerült megmenteni az egyetemi hallgatót.

A SZERENCSENEK NINCS SZABADSÁGA!

Mielőtt nyaralni, vagy szabadságra megy, vásárolja meg szerencse-sorsjegyét a 8-ik Sorsjátékra. Ennek a sorsjátéknak a terve egyesíti magában az összes eddigi előnyöket... KÉT SORSJEGY KÖZÜL EGYNEK NYERNIE KELL... A NAGY MILLIÓS NYEREMÉNYEK MEGMARADTAK... A SORSJEGY ÁRA ANNYIRA ALACSONY, HOGY MINDENKI VEHET SORSJEGYET... Egész sorsjegy osztályonként 800 lei... Negyed sorsjegy osztályonként 200 lei... A Sorsjátékok negy osztálya van, húzás minden hónap 15-én. A 4. osztály, október 15-én, újra több mint 200 milliót fog szétosztani, mint a június 15-iki. Összesen 140.000 sorsjegy és 72.319 nyeremény van, 284.634.560 lei értékben. Vásároljon idejében sorsjegyét! A szerencsének nincs szabadsága!

Az ÁLLAMI SORSJÁTEK Colecturile principale din Ardeal, Banat și Bucovina... Banca Goldschmidt, Casa de Păstrare Generală din Arad S. A., „Fortuna“ Alex. Enkelhardt, Banca Comercială Națională, Banca Oehlgisser & Horowitz, Alfred Noe, Banca Iliescu, Economia, Institutul Comercial de Credit, Banca Dacia, Union, Ernest Révész, Banca Centrală, Banca de Credit, Banca Timisoara

Skarlátban megbetegedett a bucuresti kémkedési mostre-per fővádlottja. Bucurestiből jelentik: Ma délelőtt más teremben folytatott a hadbírószék a kémkedési per tárgyalását. A közönség kizárásával folyt a tárgyalás, miután Antonescu főhadnagy, a per egyik fővádlottja skarlátban megbetegedett. A hadbíró-ügyész a tárgyalásnak másnapra való halasztását kérte, hogy ezen idő alatt az orvosok megvizsgálhassák a beteg vádlottat. A hadbírószék eleget tett a kérésnek.

Japán is növeli flottáját. Tokióból jelentik: A japán kormány hozzájárult a tengerészeti minisztérium 1935-36 évi költségvetésének 185 millió jennel való felemeléséhez.

Meghalt börtönében a memeli per egyik életfogytiglanra ítéltje. Kaunasból jelentik: A memeli per egyik életfogytiglani börtönrre ítéltje, Schirmann professzor, meghalt a börtönben. A halál okáról részleteket nem hoztak nyilvánosságra.

Pilsudsky özvegye Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: Ma reggel szalonkocsiban Bucurestibe érkezett Constanta felől Pilsudsky marsall özvegye és leánya. Az özvegyet a pályaudvaron a lengyel kolónia tagjai fogadták.

Kirándulás Turdára a Keren Kajemeth javára. A Haggibbor turisztikai szakosztálya július 14-ikén, vasárnap a Keren Kajemeth javára a következő kirándulást rendezte: Turisták részére: Gyalogtura a turi és turdai hasadékokba reggel 4 órai indulással, valamint autóstura reggel 6 órai indulással. Mind a két tura résztvevői a tura befejezésével a turdai bányafürdőbe mennek. Autós fürdőtúra a turdai bányafürdőbe, a részvételi díj egész napra érvényes fürdőjeggyel, tagoknak 77, vendégeknek 87 lej. Indulás reggel fél 3 órakor. A kirándulás résztvevői d. u. 5 órakor teljes számban a turdai Wizo és Növeglet zenés fagyalt-délutánján vesznek részt. A kirándulásra jelentkezni péntek estig beárólag az Aréna sportruházban lehet. A gyalogtura résztvevői szintén előzetesen kell jeleltkezzenek, hogy visszatéréskor megfelelő férőhelyről lehessen gondoskodni. A Haggibbor, valamint a Haggibbor-Hanoar felkéri a tagokat, hogy minél nagyobb számban vegyenek részt a kiránduláson. A vezetőség felkéri a résztvevőket, hogy a jelentkezésnél közöljék, hogy melyik időpont volna legalkalmasabb úgy az indulásra, mint a visszatérésre.

A clujji Hasomér Hacair autós kirándulást rendez a hidegszamosi nyári táborukra. Részvételi díj 50 lej. Indulás vasárnap reggel 7 órakor. Jelentkezés ideje péntek délelőtt 12-12-ig Str. Saguna, KKL iroda, Blum Öcsinél.

Fagyalt-délután. A clujji Poalé Zion szervezet vasárnap délután 4 órai kezdettel a Zajzon-kertben fagyalt-délután rendez, amelyre a fiatal cionista szervezet ezuton is meghívja hivat és barátait. A fagyalt-délután táncsal van egybekötve.

Ujabb politikai letartóztatások Bulgáriában. Szófiából jelentik: Tegnap letartóztatták az ezelőtt egy évvel felfüggesztett Ormiszervezet 18 tagját, köztük Popoff Stefan volt agrárpartí és Jazioff György volt kommunista képviselőket.

A cionista kongresszusi Főválasztási Bizottság közleménye. A FVB befejezte a választói névjegyzékek szétküldését. Ugyancsak szétküldötte a választási biztosok kinevezéseit is. Ez utóbbiakat a helyi csoportok elnökségei útján küldötte szét. A választási biztosok, a helyi csoportok vezetőségeivel együtt kötelesek azonnal megalkítani a helyi választási bizottságokat. E bizottságok a következőképpen tevődnek össze: A Klal, Aviva-Barisszia és Mizraci szervezetek egyenként 2-2 tagot, az Erec Jiszrael Haovedet 1 tagot delegál a helyi választási bizottságba. Oly helyeken, ahol a szervezetek valamelyikének képviselője nincs, vagy a helyi szervezet felszólítás ellenére sem nevezi meg megbízottját, a választási bizottság ezek nélkül is megalakulhat. A választási névjegyzékeket minden helyi csoport már köteles kifüggeszteni és azok elleni felszólítások a választási bizottságnál, vagy a helyi csoportnál jelentendők be, ahol a felszólításokat elutasítják, ezek ellen a FVB-hoz van fellebbezési jog. A felszólítások utolsó határideje 1935 július 15. Minden helyi csoportban, ahol legalább 10 sékel adatott el, választási körlet lesz. Felszólítja a FVB az összes helyi csoportokat, amelyek eddig a választási biztos kinevezési iratait meg nem kapták, hogy ezt haladéknél tudassák a FVB-gal. Választási listák benyújtásának végső határideje — a választási szabályzatok értelmében — 1935 július 14 déli 12 óra, amely időpontban a listáknak a FVB (Timisoara) kezébe közölni kell lennie. Főválasztási Bizottság: Reitter Ernő, elnök.

Nagyszabású átrétegesítési akció Dejen. A helyi zsidó lakosság nagy nyomorának enyhítésére Dejen „Tomche Ikarim Datim“ névvel mozgalom indult meg. Ennek célja a munkanélküli zsidó családok számára mezőgazdasági formok létesítése útján megélhetési lehetőséget teremteni. Ezen farkok feladata lesz egyszerűsíteni, hogy a különböző mezőgazdasági ágakban nyújtott alapos kiképzéssel a palesztinai kivándorlás számára is kiváló emberanyagot adjon. A mozgalomban — pártállásra való tekintet nélkül — a város zsidóságának minden rétege képviselve van. Az akció élén a következők állnak: Friedmann Izák, Fejér Bence, Majrovits Ede, Rosenzweig Vilmos, Rosenzweig Mór, Stern Géza, Schieber Emánuel, Weisz Sámuel, Aedlstein Nándor, Majrovits M. Jehuda, Klein Albert, Weinberger állnak. Az átrétegesítési terv kidolgozására és a farm megszervezésére Fejér Bence számtanácsos, Majrovits Ede és Klein Albert okl. gazdaságmérnök kaptak megbízást. A terv különben már a megvalósulás stádiumában áll, amennyiben Friedmann Izák deji petroleumgyáros egy megfelelő földkomplexumot bocsátott az egyesület rendelkezésére. Ugyancsak kiállításban van Braun Henrik iklódi főrabbi közreműködése folytán egy kb. 100 holdas földterületre. A szükséges beruházások eszközzésére az egyesület a napokban egy nagyszabású gyűjtőakciót indít. A már eddigi adományokból örömmel konstátálható, hogy a súlyos gazdasági viszonyok ellenére, a gyűjtési akció kedvező kiállításokkal kecsegtet.

Meghalt özvegy Hirsch Ödönné. Néhány heti súlyos szenvedés után, szerdán hajnalban meghalt Clujon, Octavian Goga uccai lakásán özvegy Hirsch Ödönné, a város társadalmának nagyrabecsült tagja. Valamikor néhai férjével együtt a város jótékonyágának első tényezője volt. Intézményes karitatív célokra éppolyan bőkezűen és nobilisan adakozott, mint egyeseknek, akik hozzá fordultak segítségért. A krízis ezt a nemeslelkű asszonyt is lerántotta gazdasági pozíciójáról. Néhány héttel ezelőtt Hirsch Ödönné májrákban betegedett meg. A hatvanéves urinót orvosainak és hozzátartozóinak önfeláldozó gondozása ellenére sem lehetett megmenteni az élet számára. Szerdán délután a gyászházban Cheskel Rotter, a Hirsch család egykori házirabbija bucsuztatta a halottat, akit átszállítottak az iclodi temetőbe, férje mellé. A temetőben Wesel Albert főrabbi, az országos ortodox iroda elnöke tartott megindító gyászbeszédet fölőtte. Az iclodi zsidóság nevében Braun Henrik főrabbi bucsuztatta, míg a család érzelmeit dr Simon Miksa és dr Hirsch Elemér tolmácsolták.

Chaim Bacon, berlini menekült kántor, aki a múlt héten a Poale Czedek és a Beth Abraham templomban imádkozott, e héten pénteken este és szombaton a Schasz Chevra, Tudor Vladimirescu 13 sz. alatti imaházában fog imádkozni.

GINHÁZ-FILM MŰVÉSZET

A ROYAL MOZGO MUSORA: Ma, pénteken új kettős műsor: Premier! I. Dimsky grófnő. A kalandorok királynőjének izgalmas, csillogó élete. Fősz.: Gertrud Michael. II. Arany. Az 1935-ös év gigantikus óriásfilmjének bemutatása. Fősz.: Hans Albers és Brigitte Helm. Előadások kezdete: Dimsky: 3.20, 6.20, 9.30, Arany: 4.45, 7.45, 10.30. Helyárak: 15 és 20 lej.

AZ OPERA MOZGO MUSORA: Péntektől: Tarzan. 11 rész. Főszerepekben: Johnni Weissmüller és Mauren O'Sullivan. Hétfőn: A nagy flört. Elisa Landi.

SZINKOR MOZGO MUSORA: (A leghűvösebb nyári mozgó) Csütörtöktől: Botrány Rómában. A Ben Hur paródiája, a legszenzációsabb burleszk, tele izgalommal, fősz.: Eddie Cantor. Előtte új Mickey Maus és Silly Simfonia (A 3 malac, Piroksa és a farkas). Előadások: 3, 5, 7, 9 órakor.

EDISON MOZGO MUSORA: Csütörtöktől kezdve: 2 premier egyszerre: I. Boldogság útja. Vigjáték. Paul Hörbiger, Luise Ulrich, Heinz Rühmann. — II. Közikvánatra prolongálva: Edgar Wallace regénye: Az a világi törvénye. Boris Karloff-al. Helyárak 7 és 10 lei. Kezdeté 3, 6, 9.

UJ KELET *Legújabb hírek*

Titulescu beszámolt Sinaiban az uralkodónak a külpolitikai helyzetéről

Ma délután kezdődnek el Sinaiban Károly király és Pál régensherceg tanácskozásai

Bucuresti, július 11. (Az Uj Kelet tud.) A miniszterelnökségre ma délelőtt Belgrádból jelentés érkezett arról, hogy Pál jugoszláv régensherceg és felesége, valamint kíséretük ma reggel nyolc órakor Bledből elindultak Sinaiba. A különvonat este érkezett Jimbolia határállomásra, ahol Eugen Titeanu belügyi alminiszter a magas vendég mellé kirendelt kormánybiztos és Dombrovski ezredes, Jugoszlávia bucuresti katonai attaséja fogadják.

Egyébként ma délelőtt tíz órakor megérkezett Sinaiba Titulescu külügyminiszter, akit Savel Radulescu fogadott. Az alminiszter tájékoztatta Titulescut a Pál herceg fogadtatásával kapcsolatosan tett intézkedésekről. A külügyminisztert Buchmann, az uralkodó magántitkári hivatalának igazgatója, több képviselő és szenátor, valamint barátai és számos újságíró üdvözölték a sinaiai állomás peronján. Pál herceg látogatása alkalmából harminc külföldi újságíró érkezik Sinaiba. A kormány tagjai ma este Sinaiba utaztak és péntek délelőtt részt vesznek a jugoszláv vendégek tiszteletére rendezett dezsónén. Ma délelőtt hazaérkezett Miklós herceg is, aki több külföldi autóversenyt vett részt. A pénteken délután kezdődő sinaiai tanácskozásokon Miklós herceg is részt fog venni, mint a román hadsereg vezérfelügyelője. A sinaiai tanácskozások ideje alatt a rendfenntartó intézkedéseket Gavril Marinescu bucuresti rendőrprefektus személyesen fogja irányítani. A prefektus ecéből ma délelőtt Sinaiba utazott.

Titulescu délelőtt egy óráig nem hagyta el szalonkocsiját. Délután autón a Peles-kastélyba hajtatott, ahol az uralkodó hosszú audiencián fogadta. Titulescut kabinetfőnöke, Raicovicianu meghatalmazott miniszter kísérette el a királyi kastélyba. A külügyminisz-

ter július 12-én szerette volna kivenni szabadságát, de kénytelen volt azt Pál herceg látogatása miatt elhalasztani.

Egyes lapok azt a hírt közölték, hogy Pál herceggel együtt Sinaiba érkeznek Marioara királyné és Olga hercegnő is. Ezt a hírt hivatalos helyről megcáfolták.

Sinaia, július 11. A n. a. délutáni audiencián Titulescu hosszas expozében ismerte fel az uralkodóval a külpolitikai helyzetet és az angol-német tengerészeti egyezményről, a Habsburgok Ausztriába való visszatéréséről és az olasz-abesszin konfliktussal kapcsolatosan Párizsban és Londonban folytatott tárgyalásait.

Pál herceg élete

Bucuresti, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Pál régensherceg látogatását a legnagyobb érdeklődés kíséri és ezzel kapcsolatban a bucuresti sajtó a herceg néhány életrajzi adatát is közli. Péterváron született 1893 április 17-én. Genfben Karagyorgyevics Péter családjánál nevelkedett. Amikor Péter elfoglalta a szerb trónt, a herceg a királyi családtag az országba jött. Mint diák az irodalom és a zene iránt tanúsított különös érdeklődést. Tanulmányait a háború szakította félbe. A háború alatt, mint a herceg adjutánsa szerepelt, most pedig gárdaezredesi rangja van. Ő a szerb Vöröskereszt elnöke és tudományos munkássága különösen a szerb nemzeti múzeum felállítására körül szerzett megbecsülést a nevének. Széleskörű társadalmi tevékenységet fejt ki, mint a legelőkelőbb szerb klubok és exkluzív sportklubok elnöke. 1923 novemberében Olga görög hercegnőt vette feleségül. Két fia van: Sándor és Miklós hercegek. Pál herceg a királyi családnak legnépszerűbb tagja Jugoszláviában.

Másodfokon is felmentették a három év előtti választásokon szerepelt „halálautó” hőseit

Hogyan agitált a szélsőjobboldal Timis megyében

Timisoara, július 11. (Az Uj Kelet tud.) Három év előtti vasgárdista tüntetés epilógusa zajlott le tegnap a timisoarai tábla előtt. Három évvel ezelőtt a Vaida-kormány választásainak idején az aradmegyei Chier községbe berobogott egy vasgárdistákkal telt autó, amelynek oldalán nagy betűkkel ríktott a felírás: „Halálautó”. A különös módon érkezett választási agitátorok a községbe érve, kifosztották a zsidó lakosokat és a megremült zsidók közé riasztó lövéseket adtak le, miközben hangos zsidóellenes kiáltásokkal randalioztak. A rendhárítás híre ki vonult a községi csendőrség, amely igyekezett ártalmatlanná tenni a fékezett tünteteket.

Több lövést adtak le a még mindig tüntető vasgárdisták közé, de a golyó senkit sem sebesített meg. Végül a csendőrök elfogták 15 tüntetőt, akiket Aradra kísértek, ahol büntügyi eljárás indult ellenük. Az aradi törvényszék első fokon felmentette a randaliozó diákokat, azzal az indoklással, hogy a vádlottak megengedett párt tagjai voltak és nem tettek egyebet, mint pártprogramjuk szerint jártak el a választás idején. A timisoarai tábla Dumitrescu tanácsa tegnap tárgyalta másodfokon a bünpert és helybenhagyta az első fórum felmentő ítéletét. Az ügyész tudomásul vette az ítéletet és így az jogerős.

A semmitőszék kitzte a tárgyalást Cihosky tábornok ügyében

BUCURESTI, július 11. A semmitőszék elnöke a miniszteri felelősségről szóló törvény harmadik szakasza alapján október 24-re kitzte ki Cihosky tábornok ügyének főtárgyalását. A tábornokot Perieteanu ügyvéd fogja képviselni.

Kondylisz tábornok a görög monarchia visszaállításáról tárgyalt Rómában Mussolinivel

A görög monarchia visszaállítása ügyében tájékozódó utra indult a görög miniszter. Óriási akadályokba ütközik a görög monarchia restaurálása

Genf, július 11. A nemzetközi politikában szerepet játszó körökben úgy hirlük, hogy a görög hadügyminiszter tájékozódó külföldi köruton van. Megbízásból meg akarja ismerni a közeli, vagy szomszédos államok hangulatát a görög monarchia visszaállításának tervével kapcsolatban. Ezzel a kérdéssel áll összefüggésben az a római hír, mely szerint Kondylisz görög hadügyminiszter katonai és politikai kérdésekben folytatott Rómában olasz kormányfőkkel megbeszéléseket.

A Matin római jelentése szerint Kondylisz görög hadügyminiszter és kísérete Velencén át a jugoszláviai Bledbe utazott, ahol rövidesen találkozni fog jugoszláv kormányfőkkel s audiencián jelenik meg Pál régensherceg előtt.

A Tour értesülése szerint Kondylisz biztosította Mussolinét arról, hogy sem kormánya, sem Törökország nem kívánnak akadályokat gördíteni Olaszországnak Abessziniával kapcsolatos tervei elé.

London, július 11. A Daily Herald intervjút közöl Papanasztazi volt görög miniszterelnöktől, aki határozottan a restauráció ellen foglal állást. Meg fogjuk akadályozni a népet, hogy a restaurációra szavazzon, de — mondotta — ha azt mégis keresztülviszik, polgárháborút idéznek fel. A Times szintén kiemeli a restauráció nehézségeit és hangsúlyozza, hogy a kormány kénytelen volt az előző szeptember 15-re kitűzött népszavazást november 15-re halasztani.

Tegnap Rómában Kondylisz görög hadügyminiszter megtekintett több katonai alakulatot gyakorlatozás közben s ma folytatta politikai és katonai tárgyalásait. Ugy hirlük, hogy az eszmecsereken meg tárgyalták a monarchia visszaállításának kérdését is.

FRATERNITAS Könyv- és Lapkiadó R. T. nyomása Cluj, Strada Baron L. Pop 10. Telefon: 9-77.

CENZURAT

Már az első osztályon milliomos lehet...
de persze csak akkor, ha van sorsjegye. Vegyen vagy rendeljen tehát azonnal osztály-sorsjegyet a

Banca Ilescu S. A. Cluj-nál

Ujra pusztító földrengés rázta meg Törökországot és Japánt

Izambul, július 11. (Rador.) Erdek környékén földrengés pusztított. A halottak és sebesültek száma eddig ismeretlen. Az anyagi kár hatalmas. Csiumur vidékén rendkívül erős vihar dult, több ház és minaret beomlott.

Tokiói jelentés szerint a Suruga-öböl és környékén földrengést észleltek. Szizuoka városban 23 ember meghalt, 53 súlyosan megsebesült. Több mint 50 ház beomlott. A közlekedés teljesen megszakadt.

Hitlerista felvonulást rendeztek a bistrítai szászok

Hitlerista elnököt választott a megyei szász szervezet

Bistrita, július 11. (Az Uj Kelet ud.) A bistrítamegyei szászok között hónapok óta folyó hitlerista agitáció eredményeként már Bistrita is a nemzeti szocialista agitáció színhelye lett. A szászok között elharapódzott mozgalom az elmúlt vasárnapon nagyszabású ünnepségben nyilatkozott meg, melynek során háromezer szász fiatalember vonult fel. A tüntetés Hermann Wolffnak a megyei németiség szervezőjének élére való megválasztása előzte meg és a hitlerista győzelem örömeire rendezték meg az ünnepséget.

Az ünnepséget a városi sporttelepen tornaninpély előzte meg. Háromezer fű és lány mutatta be tornamutatóit a sporttelepen és utána történt a felvonulás, amelyen hitlerista himnuszokat énekeltek. A felvonulók az egész várost bejárták. A kampószerű felvonulás élénk visszatekintést szült a város más nemzetiségű lakosságában. Román körökben élénken kommentálják, hogy a felvonultatott zászló rengetegben egy alig látható román zászló volt csupán.

40 ÉV OTA

Dr. GRÜNWALD SANATORIUMA

Sebészeti, nőgyógyászati és szülészeti osztályokkal, mérsékelt és általánosan átlagosan.
Legmodernebbül berendezett Röntgen- és vegyi laboratóriumok.

Belgyógyászati, diagnosztikai és diétás osztály.
Szabad orvosválasztás. — Klinikai osztály napi 8 pengő.

Rádium-kezelés

Budapest, Vilma Királyné-ut 11-15 Telefon J. 462-59.

Taxa postală plătită în num. No. 224713

10. Telefon: Havonta 110 évre 600, eg földre: Havt félvre 12, eg detések díj KELET az dóság egyetl Cikkeink utány rás megjelölésével

Enyhült a fe

Franciaország idegességgel

London, július 12. Az tika közvélemény Sir külügyminiszternek az beszéde hatása alatt a találobb kifejezéssel el tika reparációs beszéde — tartalmából és irány kimondottan abból a cél helyre állítsa az angol mény által megbontott olasz és angol-orosz ke toszaban: a stressz ar Sir Samuel Hoare te gol politika átmeneti nyába való kilengése politikai koncepcióhoz zérést és ugyanennek a mét jelenti.

Az angol külügymí san le fogja hűteni az ségeket, amelyek az ar mény megkötése után tötték el a Harmadik köreit, amelyek elősz az utóbbi időben, hogy egyezmény a francia csodjót és a hitlerista jelenti.

Sir Samuel Hoare zonyítéka annak, hog azoktól a komplikáció ciorország nyílt elhide határozott angol-elle joggal tarthatott. Eg szik, hogy Titulescu k sen befolyásolta az az mácia köreit s ennek kis része van abban, szilkségesnek tartotta.

hogy Ausztria teki változatlan s hogy megkötése csakis közös beleyezésével küvli hatása volt részének, amelyben lia hí marad a nép és nem lát okot fe mával szem

Beszéde végén hangs angol külügyminiszter dékát hogy Franciaor ra szorosra fűzni óh táni új barátságért céltott Hoare) nem é Hangsúlyozta az hogy Anglia nem amidón a németekkel szeti megállapodást, tengeri fegyverkezés haderő-korlátozást te

Anglia érdeklődés a közép-európai me mok kötésére írá Az a kívánsága, h rabb me A

Angol politikai k hogy Hoare beszéde ama véleményüknek a beszédnek nagy je külpolitikájá szempo tást, hogy az angol ai a Népszövetséghe koramentálják.